

Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 január 13, szombat

Urednik — Szerkesztő
ANDRÉE DEZSŐ

21. évfolyam 12. szám

Hogyan tanul

Őfelsége II. Petár király, az egyetemi hallgató és katona

Beograd, január

Ismeretes, hogy Őfelsége II. Petár király az elmúlt nyáron kitűnő eredménnyel tette le a gimnáziumi nagyérettségit. Jugoszlávia ifjú uralkodója tizenhatodik életévét még be sem töltötte, máris elvégezte mindazt a tananyagot, amelyet a nyilvános iskolákat látogató tanulók csak tizennyolc éves korukban intéznek el.

A jelenlegi iskolai év kezdete, tehát a múlt ősz óta Őfelsége már egyetemi hallgató és katona.

Nagy lendülettel, rendkívüli szorgalommal tanul,

mert két esztendő alatt kell elvégeznie az egyetemi oktatás részére kijelölt jogtudományi és közgazdasági tananyagot. Ugyanis két év múlva, helyesebben

1941 szeptember 6-án, tizennyolc esztendőskorában Őfelsége nagykorú lesz és ténylegesen is átveszi az ország legfelsőbb irányítását.

Tehát a jövő év szeptember haváig be kell fejeznie Őfelsége II. Petár király rendszeres oktatását, mert azontul az államügyek gondja foglalkoztatja le.

Őfelsége oktatása igen rendszeres és alapos. A jogtudományok és a nemzetgazdaságtan teljes megismerésére fekteti a fősúlyt, mivel ez a kettő szükséges az államügyek vezetésénél a legjobban. Különösen nagy gondot fordít arra, hogy tisztában legyen a modern közgazdaság minden ágával, miután ma a nemzetek életét elsősorban a gazdasági viszonyok befolyásolják.

A tananyag általános felosztása a következő: Magánjog, általános államjog, diplomáciai történelem és nemzetgazdaságtan.

A magánjog tanterve ebben az esztendőben a polgári jogot és a római jogot foglalja magában. Itt ismerkedik meg Őfelsége a jog általános fogalmaival. Ezenkívül az idén kereskedelmi és munkásjoggal is foglalkozik Őfelsége.

Az államjogból az idén az államról, mint jogi-politikai intézményről tanul az ifjú uralkodó. Ide tartozik a délszláv népek alkotmányainak fejlődése, az állami gondolat megerősödése. Ezt kiegészíti a diplomáciai történelem, amely az ország külpolitikai viszonyainak történelmét ismerteti. A diplomáciai történelem a tizennyolcadik

századtól kezdve ismerteti a nemzetközi diplomácia minden nevezetes tényét.

A nemzetgazdaságtan felöleli a modern államot érintő valamennyi gazdasági-pénzügyi kérdést.

Ezeket a tantárgyakat kiegészítik az általános irodalom és a különböző nyelvek. A világnyelvek ismeretével a király különösen jól áll.

Már középiskolás korában elsajátította valamennyi fontos világnyelvet

és most csak a nyelvek gyakorlása szükséges. Nyelvtanulási készsége elsőrendű.

Emellett még orvosi tudományokkal is foglalkozik az uralkodó. Anatómiát és fiziológiát tanul.

Őfelsége II. Petár király nagy érdeklődést tanúsít az egyes tantárgyak iránt,

felfogóképessége elsőrendű és könnyen tanul.

Amellett sokat olvas, főleg jugoszláv írókat, mint Nenádovics Lyubomir, Szremác Szteván, Kocsics Petár stb.

Őfelsége a törvény szerint az ország első katonája, valamennyi szárazföldi, tengeri és légi haderő főparancsnoka. Ezért már az őszszel megkezdte katonai tanulmányait is. Most a szolgálati szabályokat, a katonai fegyelemlről szóló szabályzatot és a katonai büntetőtörvénykönyvet tanulja. A gyakorlatokat kitűnően végzi.

Ezenkívül jól tornázik és sportol. Foglalkozik a könnyűatlétika minden ágával, gyakorlatozik tornaszereken, jól siel és koresolyázik, amellet lovagol és uszik, végül pedig vadászattal is foglalkozik. Szereti a motorosjárműveket is és a motorokat jól kezeli.

Őfelsége a múlt év októbere óta a katonai akadémia növendékeinek egyenruháját hordja, amely magas, jólfejlett alakján nagyon jól áll.

Olasz tiltakozás Berlinben

a Finnországnak szánt hadianyag visszafartása miatt

A francia sajtó bejelenti a keresztes hadjáratot a szovjet ellen

Rómából jelentik: Az olasz lapok közlik, hogy Olaszországból 45 vagon fegyvert és töltenyt vitt Finnországba az a hajó, amelyet Rügen szigeténél német cirkálók megállítottak még pedig hír szerint orosz közbenjárásra. A Daily Telegraph római tudósítója szerint a berlini olasz ügyvivő az eset miatt tiltakozást jelentett be a berlini külügyi hivatalban.

A NYUGATI HATALMAK LEGKÖZELEBBI TERVEI

Párisból jelentik: A francia sajtó meglehetősen leplezetlenül ír a nyugati államok legközelebbi terveiről, amelyek nyíltan a szovjet ellen irányulnak és az orosz- finn összetűzés alkalmul szolgál kivételükre. A Petit Parisien azt írja, hogy csapatokat kell küldeni Finnország megsegítésére. Le kell győzni az orosz ellenséget, mert az Franciaország ellensége is. A lap szerint nincs már messze az a pillanat, amikor általános keresztes hadjáratot indítanak Oroszország ellen. Hasonló szellemben ír a Matinben Fabry volt hadügyminiszter is.

Helsinki megerősítik azt a hírt, hogy Vinogradov tábornok, a finnek által megsemmisített 44. szovjet hadosztály parancsnoka a Sallától északra vívott csatában egész vezérkarával együtt elesett.

A Pris Spir szerint a szovjet hadsereg vereségének főoka az, hogy nincs elég tisztje. 48.500 szovjet tiszt közül csak 26.000 végzett katonai iskolát és 1.200 szolgált a cári hadseregben.

AZ ELSŐ OLASZ ÖNKÉNTESOK

Kopenhágából jelentik: A finn szabadságharcban szolgálatértelre jelentkezett olasz önkéntesek első egységei partra szállottak Finnországban. A finnországi szovjet haderőt, hír szerint, teljesen átszervezik. Oroszországban elrendelték az 1921. és 1922. évfolyamok behívását.

PADEREVSKY FRANCIAORSZÁGBAN

Párisból jelentik: Paderevsky, a lengyel köztársaság volt elnöke szerdán Párisba, onnan pedig a francia területen megalakult lengyel kormány székhelyére utazott. Az Intransigeant jelentése szerint a lengyel köztársaság elnöke Paderevskyt a lengyel államtanács első tagjává nevezte ki.

Az erdélyi magyarságról sohasem szabad megfeledkezni, írja az olasz sajtó

Olyan megoldást kell találni, amely mindkét érdekelt fél kielégül
Jugoszláviára fontos szerep vár az európai újrendezésben

Rómából jelentik: Az olasz sajtó érdeklődésének középpontjában továbbra is a velencei találkozó nemzetközi visszhangja áll. A Lavoro Fascista budapesti tudósítója szerint magyar politikai körökben hangoztatják, hogy Magyarország realisan itéli meg a jövőt és igyekszik elkerülni minden túlzó nemzeti önzést, de ugyan-
ezt várja más országoktól is. Magyarország meggyőződött az áldozatkészség szükségességéről, de az áldozatkészségért kárpótlást vár. Elsősorban azt kell szem előtt tartani, hogy Erdélyben és Románia egyéb tartományában csaknem kétmillió magyar él és az erdélyi magyarság olyan valóság, amelyről sohasem szabad megfeledkezni. Feltétlenül szükséges tehát, hogy olyan kivezető utat találjanak, amely mindkét felet kielégíti.

A Resto del Carlino szerint magyar politikai körökben rámutatnak arra, hogy Romániának, ha szovjettámadás esetén nem akar a legnehezebb helyzetbe kerülni, érdekei megkívánják, hogy megjavítsa kapcsolatát Magyarországgal és Bulgáriával. Budapesten örömmel állapítják meg, hogy ebben a felfogásban ma már mindenütt osztoznak. Olaszországnak az az elhatározása, hogy Európa délkeleti részétől távol tartja a háborút, megfelel Németország érdekeinek is. De nagy érdeklődést mutat a politikai világ Jugoszlávia irányában is — folytatja a lap. A jugoszláv államférfiak magyarországi látogatásáról elterjedt hírek, egyelőre ugylátszik koraiak, de nem azért, mintha a két ország viszonya ezt nem engedné meg, hanem azért, mert minden döntő lépést aprólékos előkészítésnek kell megelőznie. Ha mégis sor kerül a jugoszláv államférfiak magyarországi útjára, ez bizonyára döntő módon viszi előre a jugoszláv—magyar viszony ügyét. A kárpáti és dunai végső rendezésbe ugyanis Jugoszláviára rendkívül fontos szerep vár.

Az olasz lapok egyébként közlik azt az értesítést, hogy magyar politikai körökben erősen cáfolják az egyik amerikai hírszolgálati ügynökség hírét, amely szerint Olaszország és Magyarország Velencében szövetségi szerződést írt alá, amelynek éle Németország ellen irányulna. Az II Telegrafo szerint ezt a hírt olasz politikai körökben is visszautasítják.

OLASZORSZÁG A BALKÁN SZILÁRDSÁGÁNAK LEGERŐSEBB TÉNYEZŐJE

Londonból jelentik: A Manchester Guardian vezércikkében azt írja, hogy a balkáni szilárdtság legerősebb tényezője Olaszország, amely mindig Délkelet-Európa felé tekintett és amelynek gazdasági érdekei és történelmi hagyományai a Balkán felé irányulnak. De Olaszországnak más érdeke is fűződik a Balkán békéjéhez és ez a kommunizmus fenyegetésének elhárítása. Olaszország és Magyarország között sok közös vonás van. Az egyiket kielégítetlenül hagyta a versaillesi szerződés, míg a másikat a trianoni szerződés kegyetlenül megcsönkította. Magyarország borzalmas tapasztalatokat szerzett a kommunizmus tekintetében 1919-ben és ez mély nyomot hagyott a nemzet lelkén. A lap azaz fejezi be vezércikkét, hogy a balkáni államok csak úgy menekülhetnek meg a háborútól, ha egymással szemben támasztott követeléseiket barátságos úton intézik el. A lap egy másik cikkében részletesen ismerteti a romániai kisebbségek számarányát.

CSÁKY BESZÁMOLÓJA A MINISZTERTANÁCSBAN

Budapestről jelentik: A magyar kormány tagjai péntek délelőtti minisztertanácsot tartottak, amelyen Csáky külügyminiszter beszámolt velencei tárgyalásairól. A minisztertanács ezután a kedden ös-

szeülő képviselőház munkarendjével és folyó kormányzati kérdésekkel foglalkozott.

RÓMA HATÁROZOTT JAVASLATOKAT TESZ BUKARESTNEK

Milánóból jelentik: A La Sera idézi a Vreme budapesti tudósítóját és azt írja, hogy Olaszország nemsokára konkrét javaslatokat tesz Romániának. Ezek a javaslatok módot nyújtanak majd a magyar—román közeledésre. Ezért budapesti beavatott körökben úgy tudják, hogy Gafencu román külügyminiszter minden cáfolat ellenére is alkalmat talál majd az olasz és magyar államférfiakkal való érintkezésre. A londoni Times szerint az olasz befolyás egyre jobban érezteti hatását Romániában.

A BUDAPESTI JUGOSZLÁV ÉS BOLGÁR KÖVET TEVÉKENYSÉGE

Budapestről jelenti az Avas: A Pester Lloyd a velencei találkozóval kapcsolatban rámutat a budapesti jugoszláv és bolgár követ hasznos és élénk tevékenységére, amely jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a magyar—jugoszláv és a bolgár—magyar viszony fontos nemzetközi politikai tényezővé váljék.

AZ OLASZ RÁDIÓ A MAGYAR TÖREKVESEKRŐL

Rómából jelentik: A római rádió bemondója a szokásos napi hírközlés során a magyar törekvésekről a következőket mondotta: — A nemes magyar nemzet ismét az érdeklődés előterébe került. A világsajtó hasábjai tele vannak Magyarország nevével és a magyar törekvések magyarizációjával. Ugylátszik, most már mások is felismerték azt a tényt, hogy ez a kiváló és vitéz nép évszázadokon át nemcsak az európai, nyugati kultúrát védelmezte sikerrel, de ezen túlmenően nagy történel-

mi küldetést is teljesített. Magyarország politikai ellenfelei azonban még mindig a régi, elavult fegyverekkel dolgoznak és régen időszerűtlenné vált fogalmakat használnak. Másfelől arra számítanak, hogy a magyar nemzet emlékezőtehetsége nagyon gyöngye és már elfelejtette mindazt a szenvedést, amelyet Benes hívei okoztak neki. Magyarország politikai ellenfelei alaposan tévednek, mert a magyar nemzet sohasem felejt el azokat az igazságtalanságokat, amelyeket husz év előtt és azóta vele szemben elkövettek. Nem felejt el azt sem, hogy politikai ellenfelei mindig a csendő szerepét játszották s mindig meg tudták akadályozni Magyarországot szabad akaratnyilvánítását, ha a Trianonban kovácsolt láncok tágitásáról volt szó.

Magyarország a békeparancs következtében nemzeti területének 75 százalékát elvesztette és lakossága — a gazdasági javak és természeti kincsek egyenlőtlen elosztása következtében — rendkívül súlyos helyzetbe került. Nem kevésbé súlyos nyomás nehezedett Magyarországra politikai téren is. És itt nyilatkozott meg Olaszország nagyvonalu, őszinte s önzetlen baráti segítsége. Az olasz nép vezetői felismerték a lovasias magyar nemzet ügyének igazságosságát. Nagyrészt Olaszország lojális segítségének köszönhető, hogy Magyarország végre visszakaphatta területének egy részét, még pedig — és ez különösen fontos körülmény — katonai beavatkozás nélkül. Magyarország sorának ezt a jobbrafordulását elsősorban hagyományos erényeinek, erejének és képességeinek köszönheti. Az ország megcsönkített formájában sem feledkezett meg történelmi küldetéséről és reápolitikai folytatott. A mai idő Magyarország számára bizonyára nem könnyű, a magyar nemzet azonban kitűnő érzékével mindig megtalálja akaratának legreálisabb kifejezését. A magyar külpolitikára legjellemzőbb az a félre nem érthető nyilatkozat, amelyet Magyarország külügyminisztere a velencei tárgyalások alkalmából itett.

A SZENTSZÉK LAPJA A VELENCEI TANÁCSKOZÁSOKRÓL

Rómából jelentik: Az Osservatore Romano vezércikkben foglalkozik a velencei találkozóval. A lap szerint a tanácskozás két legfontosabb pontja a szovjet—magyar, illetve a román—magyar viszony volt. Ami a magyar—román kapcsolatokat illeti, a feszültséget az Erdélyre vonatkozó magyar területi követelések idézték elő. Magyarországnak vitathatatlanul nagy érdeme annak beállítása, hogy saját érdekei mellett Európa általános érdekeit is tekintetbe kell venni. Magyarországnak sok területi és gazdasági követelése még nem nyert kielégítést, ez azonban nem jelenti azt, mintha Magyaror-

szág a mai feszült helyzetben törekvései megvalósítása érdekében újabb nehézségeket kíván támasztani.

Csáky külügyminiszter legutóbbi beszédében a magyar politika mérsékletéről tett tanúságot, amikor kijelentette, hogy a magyar nemzet türelmesen dolgozik tovább és várja a jövő eseményeit.

Dr. Radivojevics Jován dunai bán 40.000 dinárt adományozott a bányász városok félt segélyakciójáért

A Dunabánság nagyobb városáiban, mindenhol gyűjtést indítottak a munkanélküliek és inségekben levők félt segélyezésére. A városok a maguk költségvetési terhére is adtak segélyeket, de ezenkívül a segélyakciók javára a tehetősebb lakosság részéről is nagyobb adományok folynak be.

Tegnap dr. Radivojevics Jován dunai bán 40.000 dinárt juttatott el az egyes városoknak, hogy abból segíeyezék az inségeseket.

A bán Novisád városának 10 ezer dinárt, Kragujevac, Gornji Milanovac és Szmederevo városoknak 5.000—5.000, Pzarsavac, Szremszki Karlovci, Szmederevszka Palanka, Vel. Gradiste és Madenovac városoknak pedig 3.000—3.000 dinárt adott.

A testnevelésre kötelezett fiúk bejelentése

Az iskolákba járókat nem kell bejelenteni

Novisád város előjárósága felhívást bocsájtott ki, amelyben felszólítja a szülőket, gyámokat és munkaadókat, hogy az iskolába nem járó 1926, 1927 és 1928. években született fiúkat legkésőbb ez év február 1-ig jelentsék be a kötelező testnevelési osztálynál, a város háza első emeletének 13. számú szobájában.

Be kell jelenteni mindazokat az 1926, 1927 és 1928. években született fiúkat, akik Novisádon élnek, akár itt születtek, akár nem.

Nem tartoznak bejelentési kötelezettség alá azok a fiúk, akik elemi vagy középiskolákba járnak.

Az a körülmény, hogy szak- vagy inasiskolába járnak vagy szaktanfolyamokat halgatnak, valamint az a körülmény, hogy inasok, nem fontos, ezeket be kell jelenteni. Ha az 1926, 1927 és 1928. években született fiúk már járnak a testnevelési órákra, akkor is be kell őket jelenteni. A jelentkezésnél a keresztlevelet vagy más okmányt kell elhozni, amiből megállapítható a jelentkező kora.

Az a szülő vagy munkaadó, aki a bejelentést elmulasztja, ötszáz dinárig terjedő büntetést fizet és egyúttal büntető eljárást is indítanak ellene.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége.

A szovjet újabb támadásra készül Karéliában

Svédország nem avaskozik be a háboruba – Kétszázhevezezer optálásra jogosult délfiróli német közül 185.000 tér vissza a birodalomba

Helsinkiből jelenti az Avala: A finn főparancsnokság csütörtök esti jelentése így hangzik:

A karéliai arcvonalon, valamint a keleti határon semmi jelentős esemény nem történt. A Lappföldön az ellenség tűzértségi előkészítés után Salla és Petsamo irányában támadást kísérelt meg, de a támadást visszavertük. A tengeren sem volt különösebb esemény. Az ellenséges repülők Tamisori és Ruotsinpitu környékét bombázták. A bombázásnak nem volt emberáldozata.

A Havas-iroda helsinkii tudósítója szerint a különböző arcvonalakon bekövetkezett téllenség finn hivatalos körökben nem kelt nyugtalanságot. A szovjetcsapatok a kedvezőtlen időjárás miatt a karéliai földnyelven beásták magukat és állásaikat drótsóvényekkel védelmezik. Helsinkiben az a meggyőződés, hogy a karéliai földnyelv finn védelmi pontjai ellen újabb támadások várhatóak, mert a szovjethadvezetés szerint ezt a szakaszt védelmezik legkevésbé természeti akadályok. Hasonló a helyzet a Ladoga-tótól északra levő vidéken is. A szovjetcsapatok ezen a területen szintén remélik, hogy utat törhetnek maguknak és megkerülhetik a finn védelmi vonalat. A szovjettámadások fő célpontja nyilván Viipuri városa lesz, mert földrajzi szempontból a karéliai földnyelv Finnország igazi bejárata. Az északon lefolyó hadműveletekről kevés jelentés érkezik. Hír szerint a finnek egy fontos hadászati pontot elfoglaltak.

SZOVJET HADIJELENTÉS

A leningrádi katonai körzet vezérkarának jelentése szerint csütörtökön Uhta és Repola irányában felderítő tevékenység volt. A rossz idő akadályozza a légi hadműveleteket.

A LATIN ÁLLAMOK SEGITIK FINNORSZÁGOT

A Finnországnak szánt nemzetközi segélynyújtás megszervezése gyors ütemben folyik. A nyugati hatalmak első hadianyagszállítmányai már Finnországba érkeztek. A francia és angol kormány a segélynyújtásban közösen kidolgozott terv alapján vesz részt. A francia alpesi különítmények kiküldéséről hivatalosan nem tudnak és illetékes helyen a segélynyújtásnak erről a módjáról nem nyilatkoznak. Mindenesetre megállapítható, hogy a francia társadalom nagy többsége azonosítja magát a finnek önvédelmi harcával. Francia részről kiemelik, hogy a segélynyújtásban mind a három nagy latin állam: Franciaország, Olaszország és Spanyolország tevékenyen részt vesz.

Madridi jelentés szerint Franco tábornok elhatározta, hogy spanyol hajókon Finnországba küldi mindazt a hadianyagot, amelyet az olasz önkéntes haderő Spanyol-

ország területén hagyott.

Kopenhágából jelentik: A finnek megsegítése céljából alakult különböző dán szervezetek központi bizottságot alakítottak.

A bizottság azokat a finn asz-

szonyokat és gyermekeket gondozza, akik kénytelenek voltak otthonukat elhagyni és Dániában szeretnének letelepedni. A menekültek elhelyezésére otthonokat rendeznek be.

Svédország nem akar háboruszkodni

Stockholmból jelentik: A Stockholms Tidningen berlini távirata szerint német vezető körökben kijelentették, hogy Németország megnyugvással veszi tudomásul azt a svéd nyilatkozatot, hogy a finnek segélyezése során Svédország szigoruan betartja a semlegeség kereteit. A lap hangoztatja, hogy Svédországtól távol áll a háboruszkodás gondolata és az ország gondosan meg akarja óvni semlegességét.

A SZOVJETREPÜLŐK SÜLYOS HELYZETE

Stockholmból jelenti az Avala: A Nia Daglight Allehanda finnországi különtudósítója megerősíti a szovjetrepülők sulyos helyzetéről szóló híreket. A szovjet nyomban a háboru kitörésekor Finnország ellen ezer repülőgépet vetett harcra. Ebből a számból azonban csupán 450 külföldi gyártmányu gép volt használható a harcokban. A finnek 170 gépet lelőttek, úgyhogy a szovjet most mindössze 280 repülőgépet használ a finn arcvonalon. A szovjet főparancsnokság hibát követett el akkor, amikor

nyomban ilyen nagyszámu gépet használt fel, mert most csak jelentéktelen tartalékokkal rendelkezik. A szovjetrepülők, akiknek ruházata elég gyenge, több, mint 4000 bombát dobtak le, ezek azonban nem okoztak jelentékeny károkat.

A Reuter-iroda helsinkii tudósítója szerint a finn járőröknek sikerült több helyen elvágni a Sallából Salmijervibe vezető főutvonalat. Ilymódon 18.000 főnyi szovjetcsapat igen sulyos helyzetbe került. A finn főparancsnokság reméli, hogy sikerül ezeket a szovjeterőket szétszórni, még mielőtt erősítéseket kapnak. (A. A.)

A déltiroli németek visszatelepítése

Berlinből jelentik: Mint a német távirati iroda közli, Bozen, Udine, Belluno és Trient-tartományban befejezték a német lakosság optálását. Ebből az alkalomból az olasz belügyi államtitkár s a német küldöttség vezetője táviratot intézett Hitler kancellárhoz és Mussolini miniszterelnökhöz. A távirat hangoztatja, hogy a munkálatok befejezése biztosítja a Felső-Etsch vidékén a teljes együttműködést és a tökéletes rend légkörét.

A bozeni tartomány 313.000 lakosa közül 229.500 német eredetű lakosnak volt joga ahhoz, hogy december 31-ig optálhasson. Ezek közül 166.488 kérte a német állampolgárságot. Ezáltal kötelezte magát, hogy 1942 december 31-ig visszatér a német birodalomba. 27.712 nem kért olasz állampolgárságot, 135.300 pedig nem irt alá iratokat. A megegyezés értelmében ezek olasz állampolgárok maradnak.

Trient tartományban az optálásra jogosult 24.453 lakos közül 13.015 kérte a német állampolgárságot, 3802 az olasz állampolgárságot kérte, 7636 pedig nem irt alá nyilatkozatot. Ezek is olasz állampolgárok maradnak.

Udine tartományban 5603 lakos közül 4576 kérte a német állampolgárságot, 337 olasz állampolgár maradt, 690 pedig nem irt alá nyilatkozatot.

Belluno tartományban 7429 optálásra jogosult közül 1006 kért német állampolgárságot, 6423 pe-

dig továbbra is olasz állampolgár kíván maradni.

A NÉMET FÉLHIVATALOS AZ OPTÁLÁSOK JELENTŐSÉGÉRŐL

Berlinből jelentik: Hitler kancellár még 1938 május 7-én a Ducehoz intézett levelében rámutatott a sorsnak arra a végzetes mulasztására, hogy a rómaiak és a germánok között nem vont határvonalat. Két évezred tapasztalatain okulva — mondja a levél — a közvetlen szomszédná vált Németország és Olaszország el akarja ismerni azt a természetes határt, amelyet a Gondviselés és a történelem a két nép számára megvont. Az életerek világos elválasztása Olaszországnak és Németországnak nemcsak a békés, biztos és tartós együttműködést teszi lehetővé, hanem egyuttal megadja számukra a kölcsönös segítséget és támogatást is.

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz emlékeztet Hitlernek erre a levelére és azt írja, hogy ezek a szavak most valóra váltak. Az északolasz tartományokban elhatározott önkéntes áttelepítési akcióval a Brenner a földrajzi határ a német és az olasz nemzet között. Választóvonal, de egyben összekötő vonal is. A lap szerint ezzel az áttelepítéssel örök időkre kiküszöbölték a bizalmatlanság lehetőségét és hallgatásra ítélték azokat az örökké egyenletlenségre számító köröket, amelyek az olasz néppel el akarták hi-

tetni, hogy a német nép nem mondott le az Alpok déli völgyeiről és az adriai kikötőről. Ma mindkét nemzet egymás mellett áll, teljes megértésben amá feladatok teljesítése tekintetében, amelyek mindkettőjükre várnak.

A déltiroliak önkéntes elhatározása, hogy szülőföldjüket elhagyják, még mást is jelent a német nemzetnek. Ha egy nép hosszú évszázadokon át egy nagy országban él és elhatározza magát arra, hogy a népi egyllvétartozás kedvéért elhagyja azt a földet, akkor ez a törzsökös népiséghez való hűségnek a példája, annál is inkább, mert a déltiroliak — éppugy, mint a balti németek — abba a Németországba indulnak, amely élet-halál harcban áll a nyugati demokráciákkal. A néphez való hűségnek ez a megnyilatkozása megfelelő válasz azoknak, akik el akarják hitetni a világgal, hogy a német nép egyenletlensége vagy elcsüggedése döntő szerepet játszik ebben a háboruban. A lap végül megjegyzi, hogy ha a népi közösség gondolata a legnehezebb időkben ilyen vonzóerőt gyakorol, ez történelmi figyelmeztetés azoknak, akik Richelieu szellemében a nagy Németország egységéhez szeretnének nyulni.

MI VAN A BOLGÁR—SZOVJET KERESKEDELMI EGYEZMÉNYBEN?

Szófiából jelentik: Az a bolgár küldöttség, amely Moszkvában megkötötte a kereskedelmi szerződést a szovjetunióval, csütörtök délután Románián keresztül visszatért Bulgáriába. Bozsilov bolgár pénzügyminiszter, a bolgár nemzeti bank elnöke a román fővárosban tárgyalt a román gazdasági vezető tényezőkkal és eszmecserét folytatott Tatarescu miniszterelnökkel.

Szófiába érkezése után Bozsilov nyilatkozott az Utro munkatársának. Nyilatkozatából kitünik, hogy a három évre megkötött bolgár-szovjet kereskedelmi szerződés a teljes kölcsönösségen alapszik. A szerződésben megállapított egész áruforgalom kereken egymillió tévára rug. A szovjetunió főként petróleumot, acélt, sót, vegyszereket és más árukat szállít Bulgáriának, Bulgáriától pedig dohányt, rózsaoajlat, élő és vágottsertést és nyersbőröket vásárol. Szófiában szovjetorosz kereskedelmi képviselők letételek. Az áruforgalmat a Dunán és a Fekete-tengeren bonyolítják le. Szovjetoroszország az áruforgalmat tízmillió kilogramm gyapotot kezd meg. Ezt a gyapotmennyiséget Bulgáriában feldolgozzák és fonállá feldolgozva szállítják majd a szovjetuniónak.

HALLÓ!

Moszkvából, kelet-európai idő szerint délelőtt tíz órakor, indult el az első orosz személyszállító repülőgép Berlinbe. A 21 személyes repülőgép öt főnyi személyzettel indult el és Minszk, Bialystok, Königsberg, Danzig érintésével repült a német fővárosba.

A megszállott Lengyelország katonai kormányzója közölte, hogy a volt lengyel hadseregnek azok a nyugdíjasai, akik a háború előtt mentek nyugdíjba, a német megszálló hatalomtól is megkapják nyugdíjukat. A német hatóságok már meg is kezdték a nyugdíjak folyósítását.

Géczy Barnabás, a világhírű magyar származású hegedűművész, a németországi rádióknak legkeresettebb zenésze, aki zenekarával többször filmen is szerepel, meghívást kapott a Berlin-Charlottenburgban levő zenei főiskolára, hogy külön előadásokat tartson a hegedűjátékról.

Kanada, Ausztrália és Újzéländ kormányai megállapodtak, hogy pilótákat otthon képezik ki. Ha a három dominium kiképezte az eddig jelentkezetteket, akkor tizezernyi pilótát küldhetnek majd a nyugati harctérre.

A magyar félhivatalos »Pester Lloyd« szerint a nyilaskeresztes párt teljesen felbomlott, mert nyolc töredékre oszlott, amelyek egymás ellen harcolnak.

A magyar kormány lapjai a leg-határozottabban megcáfolják azt a hírt, hogy Imrédy Béla volt miniszterelnök visszavonul a politikai élettől és bankigazgató lesz.

Most folyik a volhiniai németek áttelepítése a Lengyelországtól Németországhoz csatolt területekre. A német és szovjet kormányok között létrejött megállapodás értelmében minden háztartás annyit vihet magával, amennyi egy kétfogatu kocsi-ra felfér: ruhákat, fehérneműt, ágyneműt, butorokat, cipőket, szerszámokat stb. A kocsit vagy egy pár ló, vagy egy pár ökör húzhatja. Ezenfelül egy tehenet, egy sertést, öt birkát, tíz baromfit is vihetnek magukkal. Ha a visszavándorlók vasuton utaznak, akkor a családfele ötven kilót, minden családtag pedig 25 kilót vihet magával. Orvosok, iparosok, művészek és tudósok, ha vasuton utaznak, ennél nagyobb súlyú csomagot is vihetnek magukkal. A visszamaradt ingóságokat és ingatlanokat a két állam közötti elszámolással fogják rendezni.

A németországi személyvonatokon január 15-től kezdve megszüntetik a kedvezményeket. Ezt azért teszik, hogy a teheráruforgalmat növelhessék. Megszűnnek a hétvégi jegyek, a szabadságra utazók kedvezményes jegyei, a körutazási és társas utazási kedvezményes jegyek, továbbá a havi bérletjegyek. Viszont továbbra is kedvezményes jegyekkel utazhatnak a vasutasok, a hadirokkantak, továbbá azok, akik sebesülteket látogatnak és érvényben maradnak a heti munkásjegyek is.

Judás-szóda

Három szubotícai testvér háboruskodásának ügye a törvényszék előtt

Késsel, revolverrel támadtak egymásra a szubotícai Hupko testvérek

Szubotícaról jelentik: Vukicsevics Veszelin büntetőbíró hármastanácsa tegnap délelőtt tartott tárgyalást és hirdetett ítéletet Hupkó Lajcsó, Blaskó és Alekszandar szubotícai lakosok ügyében. A Hupkó-testvérek három évvel ezelőtt, 1937 elején szodagyárat alapítottak, a gyáron azonban átok ütött. A három testvér között a gyár alapításától kezdve állandóan nézeteltérések, veszekedések, végül verekedések voltak.

A viszályra az adott okot, hogy a fivérek nem fektettek a gyárba elegendő tőkét s így nem akarták egymást egyenlő arányban részesíteni. Amikor már tarthatatlan lett a helyzet, Hupkó Alekszandárt kizárták a gyár részesedéséből. A viszály ezzel nem szűnt meg és 1938 február 9-én este véres fejezettel ért véget a testvérháború.

A kritikus napon este Hupkó Lajcsó és Blaskó betértek Nagy Buzder József VI. kerületben lévő vendéglőjébe és iddögáltak. Jóval később beállított Hupkó Alekszander is, nagy hangon inni kért, majd odaszólt a vendéglősnek: Adjon bort, de ne Judás-szódával!

A másik két testvér magára vette a sértést és kérdőre vonták öccsüket, majd rátámadtak, összeverték és megszurkálták. Hupkó Alekszander ki-

vánszorgott az uccára, elővette revolverét és

belövődözött a vendéglőbe.

A golyók nem azokat találták el, akiknek szó tak, hanem a vendéglő előtt békésen elhaladó Dér Józsefet és Urbán Jánost, akik súlyos sérüléseket szenvedtek. Déréket a szintén súlyosan sérült Hupkóval együtt beszállították a közokrházba, ahol hosszú időn át kezelésben részesültek.

A tárgyaláson Hupkó Lajcsó és Blaskó kijelentette, hogy öccsük állandóan rágalmazta őket s emiatt soha nem volt meg közöttük az egyetértés. Február 9-én, amikor Hupkó Alekszander minden ok nélkül ismét sértegetni kezdte őket, a nagy mennyiségben elfogyasztott bor hatása alatt elvesztették önuralmukat és megverték. A történetekre már nem emlékszenek pontosan vissza. A harmadrendű vádlott elmondja vallomásaiban, hogy fivérei kisemmizték s ez nagyon e keserítette, de nem volt szándékában sem fivéreit inzultálni, se a munkásokat megsebesíteni. A bíróság a tanuvallomások és perbeszédék elhangzása után ítéletet hirdetett, mindhárom testvért bűnösnek nyilvánította és

Hupkó Lajcsót egyévi, Blaskót hathavi, Alekszandart pedig nyolc-havi fogházra ítélte.

Az ítélet nem jogerős.

Ötszáz utast a megfagyás veszélye fenyegetett egy hóval betemetett vonatban

Európában rendkívül hideg, Délamerikában szokatlanul meleg az időjárás

Az időjárás ugyszólván az egész világon rendellenes. Európát és Ázsia nyugati felét évtizedek óta nem tapasztalt erős hideghullám lepte el, ezzel szemben Középázsiaiban és Délamerikában olyan rendkívüli meleg van, amire már szintén hosszú idő óta nem volt példa.

Európában a sarki övön kívül a legnagyobb hideg Lettországban jelentkezett.

Lettországban tegnap 41 fokot mutatott a hőmérő a fagyponnalatt.

Ilyen nagy hidegre Lettországban, mióta a hőmérsékletet mérik, még nem volt példa.

Oroszországban szintén érvényesült a hideghullám. Moszkvában tegnap 32 fok hideget mértek. A Kaspi-tó környékén 12—20 fok volt a hideg, ezzel szemben

egész Középázsiaiban kellemes enyhe idő uralkodik.

Ez az időjárás már több, mint egy hónapja tart, úgyhogy a gyümölcsfák virágzásnak indultak. Ilyen enyhe időjárás Középázsiaiban — Turkmenisztán és Uzbekisztán vidékén — már évek óta nem volt.

GÖRÖGORSZÁGBAN

Görögország szintén szenved a rendkívüli hideg időjárástól. Tegnap az egész görög félszigeten esett a hó. Görögország egyes részeiben a hóviharak miatt teljesen megszakadt

a közlekedés.

NÉMETORSZÁGBAN

A DNB jelentése szerint Németország is a hideghullám hatása alá került. A kormány intézkedett, hogy

a munkások nagymennyiségű orosz teát kapjanak,

amellyel nagymértékben megerősítik a munkások szervezetének ellenálló képességét.

Hollandiában valamennyi folyón megindult a jégzajlás, úgyhogy a hajóközlekedést be kellett szüntetni.

ARGENTINÁBAN HÖGUTÁ-TÓL HALNAK AZ EMBEREK

Az európai nagy hideggel szemben Délamerikában rendkívül meleg az időjárás. Buenos-airesi jelentés szerint

Argentínában emberemlékezet óta nem tapasztalt nagy hőség van.

A hőmérő árnyékban 38 fokot mér a fagyponnalatt. Buenos-Airesben sok ember meghalt hőség következtében.

A DUNA MÉG CSAK NOVISZÁD KÖZELÉBEN NEM FAGYOTT BE

Jugoszláviában változatlanul nagy a hideg. Tegnapra virradó éjszaka az erős keleti szél megállt és ez némileg elviselhetővé tette az

Tánciskola! NEMES

Hotél Szloboda

Vasárnap. Maszkabál
14-én 8 1-ig
A legszebb jelmezek díjat nyernek. Belépő személyenként 7 dinár. Mamák 3 dinár.
Az uto só 6 hetes tánckurzus hétfőn, 15-én kezdődik.
Jóváasárnap népviselet est

időjárást, de a hideg alig csökkent. Noviszádon tegnap, pénteken reggel 8 órakor —14 fok hideg volt. A Duna noviszádi szakaszát már 90 százalékban jég borítja, de a jég még mindig nem állt be. Előrelátható, hogy a hatalmas jégtáblák még a mai nap folyamán megállnak és a Duna Noviszádnál is befagy.

Érdekes, hogy a Duna már ugyszólván egész folyásán befagyott, csak még Noviszád környékén nem.

Vukovártól feljebb már napok óta áll a Duna jége. Krcsedintől lefelé szintén beállt a jég. A romániai szakasz már öt napja teljesen befagyott, úgyhogy a Dunán csak még Noviszád környékén nem lehet átmenni gyalog.

ÖTSZÁZ EMBERT JÉGHÁLÁL FENYEGETETT EGY SZEMÉLYVONATBAN

Szkoplyéből jelentik: Délszerbiában a hófúvások olyan nagy mértékűek voltak, hogy az egész vonat és autóbusszközlekedés megállt. A Szkoplyéből és Pristinából kiindult vonatok visszafordultak. A koszovói mezőn, Obilics vasutállomás közelében egy személyvonat elakadt.

A hóvihár egy óra leforgása alatt teljesen eltemette a vonatot.

A környékbeli csendőrök menték a vonat utasainak segítségére.

Összesen ötszáz utast mentettek ki a betemetett vonatból.

Valamennyi utas félig megfagyva került a közeli házakban berendezett melegedő helyekre.

Dalmácia egyes helyein —8 fok hideg van. Tegnap csak Dubrovnikban szállt le a higan yagypont alá. A tengerparton hóviharak dultak.

Attól tartanak, hogy a zágrébszpliti vasutvonalon be kell szüntetni a vonatközlekedést.

Az ország minden részéről jelentések érkeztek arról, hogy a nagy hóban és hidegben emberek fagytak meg

Urána Mozi - Noviszád

Január 13-án este 9.15 órakor VIDÁM SZILVESZTER ESTET rendez a következő műsorral:

1. Legújabb heti hirodó
2. Kis cicák (vigjáték rajzban)
3. Nagy filmbemutató:

Az éneklő bolond

- Benjaminó Gigli és Kirsten Heiberg
4. Turisták (vigjáték rajzban)
 5. Ajándékkisorsolás
 6. Miss Uránia választás

Műsor után tánc reggelig

Helyárak: asztaloknál 20 dinár, a többi helyek 15 dinár. Jegyelővétel az Uránia-mozi pénztáránál. Telefon: 40—31.

Az új választótörvény 57 kerületre osztja fel az országot

Nem lesz kerületi listavezető — A fontosabb kerületek beosztása

A Reggeli Újság részletesen ismertette már a választói törvény tervezetét, amelyet teljes egészében elfogadott a csütörtöki minisztertanács.

A választói törvényről dr. Konstantinovic miniszter hosszabb ismertetést adott az újságíróknak, amelynek során kijelentette, hogy a választói törvény az országot 57 választói kerületre osztja be.

Az új választótörvény az aránylagossági képviselet alapján készült. Így lehetővé válik a kisebb pártoknak a szkupstinában való képviselete is,

természetesen csak abban az esetben, ha annyi szavazatot kaptak, amennyi a mandátum elnyeréséhez szükséges. A szavazás kerületi pártlistákként történik.

Minden kerületi listát egy országos listához kell csatolni.

Igy tehát minden szavazónak, mivel a szavazás golyócskával történik, nemcsak a járási jelöltet kell ismernie, hanem azt is, hogy mely országos listához, illetve párthoz tartozik.

Az 1929 január 6-i választás előtt kerületi listavezető is volt, ez most megszűnik. Csak járási jelöltek lesznek és ezenkívül lesz az országos lista, amelyet minden párt ötven jelölttel állít fel.

Az új választótörvény szerint országos lista felállításához legalább 15 választói kerületben kell jelöltet állítani.

Tekintve, hogy összesen 57 választói kerület van, a kerületek harmadrésében sem kell jelöltek állítani, hogy valamely párt résztvehessen a választásban.

A kerületi listák beadásánál száz kerületbeli választónak kell aláírásával ajánlani a kerületi jelölt listát.

Mindebből nyilvánvaló, hogy a jelölés a pártok kezében lesz. Az új törvény azt is megengedi, hogy egy párt, illetve egy kerületi lista egy járásban két jelöltet állítson.

A minisztertanács foglalkozott a gyűlekezési és egyesületi törvény módosításával is.

Az új törvény megengedi az összes pártok létesítését, kivéve természetesen az állam és állami rend elleni pártokét. Az új pártok létesítéséhez nem kell engedély, azokat csak be kell jelenteni nyilvántartás céljából.

Ilymódon a pártok a legközelebbi választáson saját nevük alatt indulnak és ezt a jelöltlistán is fel kell tüntetniük. Ez azért is fontos, mert csak olyan képviselőjelölt lehet, aki valamely párttagja.

Az ország 57 választókerületének mindegyikében 4—9 járás van.

Az egyes választókerületek, amelyekben magyarság is él, a következőképpen alakulnak:

4. választó kerület: Murszka Szobota: Murszka Szobota, Dolnya Lendava, Lyutomer, Ptuj, Maribor, Levi Breg.

7. választó kerület: Varazsdin:

Csakovec, Prelog, Ludberg, Varazsdin, Ivanec, Novi Marof.

11. választó kerület: Bjelovar, Koprivnica, Gyurgyevac, Bjelovar, Kutina, Csazma, Garesnica, Grubisno Polje.

18. választó kerület: Oszijek I.: Virovitica, Sztatina, Nasice, Dolnyi Miholjac, Valpovó, Oszijek.

19. választó kerület: Szlav. Pozsega: Novsuka, Okucsáni, Nova Gradiska, Szlavon Bród, Szlav. Pozsega, Parac, Daruvár.

20. választó kerület: Oszijek II.: (Vukovár) Gyakovó, Vinkovci, Vukovár, Zsupanja, Sid, Ilok.

29. választó kerület: Szombor: Szombor, Batina, Dárda, Apatin, Odzaci, Bács Palánka.

30. választó kerület: Noviszád: Noviszád, Titel, Zsabaly, Sztári Besej, Kula, Bács Topola, Szubotica.

31. választó kerület: Petrovgrád: Petrovgrád, Jasa Tomics, Novi Besej, Velka Kikinda, Nova Kanizsa, Szentá.

32. választó kerület: Ruma: Ruma, Szrem, Mitrovica, Irig, Sztara Pazova, Szrem. Karlovci, Zemun (csak a járás).

33. választó kerület: Pancsevó: Pancsevó (város és járás), Kovin, Bela Crkva, Vrsac, Alibunár, Kovacsica.

Beograd és Zemun városok egy kerületet alkotnak és 5 képviselőt választanak, Zágreb négy, Lyublyana pedig két képviselőt választ.

Februárban vagy márciusban lesznek a választások

A választójogi rendeletnek a kormány részéről történt elfogadása után időszerevé vált a választások kiírásának kérdése is. A beográdi Pravda tegnap esti számában azt írja, hogy valószínűleg februárban, vagy márciusban tartják meg a választásokat. A lap zágrebi munkatársának jelentése szerint ottani po-

litikai körökben az a nézet, hogy március előtt semmiesetre sem lehet megtartani a választásokat.

A Pravda jelentése szerint a beográdi ellenzéki politikusokat nem elégti ki a választójogi rendelet, különösen kifogásolják, hogy elmarad a kerületi listavezető.

Mateics Milenko és Gregorics Anna

Két rendőrségi igazolvánnyal rendelkezett a szélhámos

Szuboticáról jeletnik: A szuboticiai rendőrségnek, mint megirtuk, sikerült elfogni Mateics Milenko szélhámost, aki ugyszólván az egész országot beutazta és mindenütt vannak áldozatai. Mateicsot kihallgatása után a szuboticiai törvényszék fegházába szállították, a törvényszéki tanács azonban úgy vélte, hogy nem illetékes foglalkozni Mateics ügyével s

a szélhámost átadta a zágrebi törvényszéknek.

Mateicsel együtt rendőrkékre került a szélhámos nőismerőse is, akivel együtt utazta be az országot. Kiderült, hogy Mateics vadházasságban élt az asszonnyal, Gregorics Annával, aki nagyon szemrevaló nő. Mivel Gregorics Anna súlyos betegségben szenvedett letartóztatása idején és Mateicsból való félelmében nem akart vallomást tenni, beszállították a kórházba, ahonnan most mint gyógyultat ismét maga elé idézte a rendőrség.

Milosevics Avró rendőrkapitány tegnap egész délelőtt Gregorics Anna kihallgatásával volt elfoglalva. A nő megtört és vallott, mintegy kilenc oldalnyi terhelő adatot juttatott a rendőrség birtokába. Elmondta, hogy Mateicsnek

két rendőrségi igazolványa is volt

és kétévi együttélésük alatt más nem tettek, mint utaztak. Potyautasként beutazták az egész országot, de egy-egy helyen soha nem töltöttek hosszabb időt, mivel a hotelekből, kávéházakból minden alkalommal fizetés nélkül távoztak.

Mindig nagy távolságokat utaztak be, így történhetett, hogy éveken át nem kerültek kézre. Mateics hol cukorgyári megbizottnak, hol a zágrebi szociális biztosító tisztviselőjének adta ki magát. Amikor a mult őszszel megkezdődtek a hadgyakorlatra való bevonulások, a szélhámos felkereste a jómódu gazdákat, kijelentette előttük, hogy

jó összeköttetései vannak a tá-

bornoki karral,

egyik-másik tábornok rokona is s egy-két százas vagy ezres ellenében kieszközölheti, hogy az illetőt hagyják békén. Zágrebban mint az információs szolgálat munkatársa működött és sok munkást károsított meg azzal, hogy pénzbeli ellenszolgáltatás fejében állást ígért nekik. Stefanec községben egy nővel lépett szövetségre, gazdag földbirtokosnak adta ki magát, sorrajárta a gazdag vénlányokat és megkönnyítette pénztárcájukat.

Nem riadt vissza a lopástól sem.

Pavlisán Gvozdenovics Jocánál szálltak meg. Csak néhány napig voltak vendégei, de ez az idő is elegendő volt Mateicsnak, hogy megtudja, hol tartja értékpapirjait a házigazda. Harmadnap reggelre eltűntek, de velük együtt eltűnt Gvozdenovics 66.000 dináros váltója is, amit Mateics az egyik közeli faluban 5.000 dinárért elzalogosított egy mészárosnál.

Milosevics Avró rendőrkapitány kihallgatása után elrendelte a csinos asszony fogvatartását és mint bűntársat, gondos rendőri fedezettel utnak indította Zágreb felé.

TÁNCDELUTÁN

a Belső Kat. Kőr nagyermeben
jan. 14-én
Kezdeté 4 órakor. Kifünő jazz
Az ifjuság farsangi műsoros estje
január 20-án lesz

Házi postaládákkal kell ellátni a nagy épületeket

Kiméjük a postásokat

A postaügyi miniszter utasította a noviszádi postaigazgatóságot, hogy tegyen lépéseket arravatkozóan, hogy minden nagyobb ház bejáratánál

külön postaládát létesítsenek.

Az utóbbi években minden városban számos nagy palota épült. Ezekben a palotákban igen sok lakás és ha a lakók leveleket kapnak, a postásnak végig kell járnia valamenyi emeletet, amíg végre a címzettet megtalálja. Ez a postásra igen fárasztó és amellet sok időt rabol el feleslegesen. Ezért kéri a postaigazgatóság a háztulajdonosokat, hogy a nagyobb házak bejáratánál annyi szilárd, jól zárható postaládát építtessenek,

ahány lakás van a házban.

A postaügyi minisztérium lépéseket tesz valamennyi városi és községi előjárásnál, hogy a háztulajdonosoknál azok is hassanak oda, hogy postaládákat létesítsenek a nagyobb házak bejáratánál.

Német válasz a Daily Heraldnak

Berlinből jelenti az Avala: A pénteki német lapok foglalkoznak a Daily Herald cikkével, mely főbök között ezeket mondja:

»Ne beszéljetez többé a háboru feltételeiről. Daraboljátok fel Németországot, a Rajna legyen a nyugati, az Odera pedig a keleti határ. Adjátok Szászországot Cseh-Szlovákiának, Schleswig-Holsteint pedig Dániának.«

A Berliner Börsenzeitung a cikkhez a következő megjegyzéseket fűzi: A Daily Herald ezzel a cikkével nyíltan kifejezésre juttatta a nyugati demokráciák törekvéseit. Greenwood munkáspárti képviselő már a mult év tavaszán Németország megsemmisítését követelte. Az angol politika számára a demokratikus eszmények megvalósítása a szomszédok megsemmisítését jelenti, akik akadályozzák azoknak a területeknek a felosztását, amelyek hatalma nem egyeztethető össze az ugynevezett európai egyensúlyról valott angol felfogással. A Daily Herald felhívása teljesen Chamberlainre és Churchillre emlékeztet. Mindig tudtuk, hogyan fogunk felelni Chamberlain politikájára s hadicéljaira. Mi fennmaradásunkért harcolunk és elfogadtuk a felénk dobott keztyüt.

Vasárnap
teadélután
a NAK klubhelyiségében, Noviszád,
Kralya Petra II. 110. Kifünő jazz-zene

Műkincsek a homokzsákok és betonfedezékek mögött

Hogyan védi meg Németország pártatlan múzeumi rútságait

Berlinből jelentik: Kultúrnépek háboru esetén is kölcsönösen megkímélik egymás műemlékeit. A mostani háboru kitörésekor legtöbb ország mégis előre gondoskodott arról, hogy az egész emberiség közös értékét jelentő remekművek biztonságba kerüljenek. A hollandusok például, akiknek birtokában számos egyedülálló képzőművészeti alkotás — többek között Rembrandt és a németalföldi isko'a igen sok világhírű képe — van, külön

műkincsek számára való légtalmai helyeket építenek.

A múzeumok és magángyűjtemények legbecesebb darabjait ideiglenesen a németalföldi tengerpart homoküregiben helyezik el.

NÉMET MŰKINCSEK KÖLTÖZTETÉSE

Németországban az állami múzeumok igazgatóságai igazi német alaposággal gondoskodtak arról, hogy a háboru réme ártalmatlanul suhanjon el a műkincsek felett. A veszély csökkentése érdekében

tervszerűen keresztülviszik a műkincsek »decentralizálását«.

ami sokszor roppant nehéz feladat elé állítja a szakembereket, szobrokat, faragványokat, kerámiái remekműveket »bombabiztos« pincékben helyeznek el. Elsőrendű fontosságu az is, hogy az ideiglenes otthon éghajlati viszonyai megfeleljenek az illető műalkotás természetének. A fetményeknek például hogy épen maradhassanak, friss levegőre van szükségük. Nofretete királynő több ezer éves, viághírű feje viszont annyira érzékeny minden éghajlati változással szemben, hogy

légmentesen elzárva került új, ideiglenes helyére.

A felbecsülhetetlen értékű egyiptomi szobornál persze állandó megfigyelés alatt áll.

30.000 HOMOKZSÁK VEDI A PERGAMONI OLTÁRT BERLINBEN

Különleges problémát jelent a helyhez kötött műemlékek épségének biztosítása.

A berlini »Altes Museum«-ban százszázalékosan megcsodált pergamoni oltárt például a helyszínen vastag homokzsákokba burkolták. A százhusz méter hosszú csodaszép reliefszegélyből semmi sem látható; véges-végig homokborítja.

Csupán a pergamoni oltár védelmére 30.000 homokzsákot használtak fel.

Az elszállítható műkincsek helyett jól átgondolt terv szerint határozták meg. A képzőművészetek több központjában, így elsősorban természetesen nyugaton jobbra csak helyi decentralizációt hajtottak végre, amelyek során

a legbecesebb darabok vidékre kerültek.

Ma a műkincseket ólommal megpántolt ládáikban egy vidéki vár pincéibe szállították.

ZEMERETLEN MŰKINCSEK KERÜLNEK NAPVILÁGRA

A műkincsek költöztetésének egy jó oldala mindenestre már most is megmutatkozik.

A decentralizálás után a múzeumok igazgatói természetesen arra törekedtek, hogy a biztonságba helyezett műrekek helyett kevésbé pótolhatatlan, de azért művészi értékű és értékes anyaggal töltsék meg a részben elárvult múzeumok csupasza falait, üres termelt.

A raktárak zugaiból nem egy be-

A NOVISZÁDI TELEPI OLVASÓ- és GAZDAKÖR ma, szombaton este 9 órai kezdettel másodszer színpadra hozza GERŐ KÁROLYT:

VADGALAMB

című népszínművét a POLGÁRI MAGYAR DALOSKÖR színháztermében. ELŐADÁS UTAN TÁNC.

Korcsulánál elsüllyedt egy olasz hajó

Szplitből jelentik: Az Adrián borzalmas éreju bóra tombol, mely lehetetlenné tette a hajózást. A Rosille nevű olasz hajó, amely Szplitből 25 vagon cementet szállított Valona felé, Korcsulánál elsüllyedt a vihar következtében.

A hajó legénységét sikerült megmenteni.

A vihar elszakította a Kraljevicá-Szplit közötti villanyvezeték-

ket, úgyhogy Szplit csütörtökről péntekre virradó éjjel teljes sötétségben volt. Elszakadtak a telefon- és sürgönydrótok is, úgy, hogy tegnap Szplittel nem lehetett telefonon érintkezni. Gracsac és Knin között a vasúti forgalmat is be kellett szüntetni a vihar miatt, úgyhogy Szplit teljesen el van vágva Zágrebtől és az ország többi részétől.

Nem hamisítottak fuvarlevelet Szomborban

Sztájjics Kajica petrovozeiđi hitvesgyilkos büntetését 14 évről 10 évi börtönte szállításra le a noviszádi semmitőszék

Tárgyalások a noviszádi semmitőszéken

A noviszádi semmitőszék büntető tanácsa tegnap délelőtt foglalkozott Hódosi Lajos noviszádi kávéháztulajdonos és Bosnyák Ernő szombori nyomdatulajdonos ügyével. Hódosi 1930-ban, amikor még Szomborban tartózkodott, azzal vádolta meg az államügyészség, hogy Szegeden Kaufmann Imre nevű megbízottja révén

megrendelte a szombori teherpályaudvar pecsétjét,

azzal a szándékkal, hogy a vasúti fuvarleveleket meghamisítsa s ilymódon váltsa ki a Szegedről rendelt kendermagot, amit nem jelentett be a hatóságnál. Bosnyák Ernőt azzal vádolták, hogy Hódosi és Kaufmann kérelmére egy szubotocai cégnek is irt ajánló sorokat hasonló pecsét beszerzésére. Hódosi és Bosnyákot büntetésnek nyilvánította a törvényszék s az elsőrendű vádlottat 2400 dinár pénzbüntetésre, Bosnyákot pedig 20 napi elzárásra és 600 dinár pénzbüntetésre ítélte. Hódosi később felmentették a vádalól, az ügyészség azonban megfelebbezte az ítéletet.

A noviszádi semmitőszék büntető tanácsa tegnap délelőtt tárgyalt az ügyben,

Hódosi felmentő ítéletét jogerőre emelte, Bosnyák Ernőt pedig felmentette a vád és következményei alól.

Sztájjics Mita-Kajicát a múlt év augusztus 30-án 14 évi fegyházra ítélte a noviszádi törvényszék

es darab került elő, amely eddig a nagy konkurrencia miatt szinte teljes ismeretenségben lappangott.

Jelen az összes német állami múzeumok nyitva vannak. Bécsben »öt évszázad zongorái« láthatók, a drezdai Grünes Gewölbe több más múzeummal együtt »a német mult iparműve-

Makszimovics nagytanácsa, mert 1939 május 5-én Bácspetrovoze-lón 27 kézzurással

meggyilkolta tőle különváltan élő feleségét, Gágicki Krisztinát

Sztájjicsék több, mint egy évtizeden át boldog házasságot éltek, néhány évvel a történet előtt elköltöztek Beogradba s ettől kezdve vége lett a családi boldogságnak. Sztájjics ugyanis eladta a házat s a pénzt átadta apósának azzal, hogy vásároljon földet, melynek egyharmadát írassa Sztájjics nővérére, egyharmadát a feleségére s egyharmadát 13 éves kislányára. Később megtudta, hogy apósa a földet

mind a lányára, Sztájjicsnéra írta.

Amikor ezt szövéttette, apósa szidalmazta. Az ekörül támadt viszálykodás következtében elhagyta a felesége és nagyon rossz napok virradtak Sztájjicsra, aki május 5-én este elment Bácspetrovoze-lóra, hogy rendezze végre a földügyet. Gágickiek már aludtak, egyedül a felesége uccára néző ablakából hullott fény az utra. Bement hozzá, beszélgettek kis ideig, majd a földügyre terelődött a szó s emiatt összeveszték. Felesége viselkedése kihozta sodrából, előkapt a bicikliját és agyonszurta az asszonyt.

A semmitőszék tegnap délelőtti tárgyalásán több körülményre való tekintettel Sztájjics Mita-Kajica 14 évi fegyházbüntetését tízévi börtönte szállításra le.

szetite mutatja be, a berlini Schlossmuseum pedig január 15-től kezdve »öt évszázadból való börmunkákat« szemléltet. A berlini Nationalgalerie »Németország 1818-15-ös szabadságharca« címen képkiallítást rendez,

amelyhez számos külföldi múzeum is kölcsönöz anyagot.

HIREK

Hőjelentés a szerémi hegyekből: A Friska Gora turista társaság jelentti, hogy a szerémi hegyekben tegnap reggel 6 órakor —15 fok volt a hőmérséklet, a hó utójára 1940 január 9-én hullott, minősége: fagyott a'apon száraz porhó, sie észre kiválóan alkalmas. Az ég derült, a szél elűt, várható időjárás: derült, esendes idő. A Vénac site'epén ma, január 13-án kezdődik a sítanfolyam.

Pénzbírságra ítélték egy ablakbeverő szubotocai szabóságédat. Szubotocáról jelentik: Bogojevics Boriszláv rendőrkapitány tegnap délelőtt ité'kezett Urbán Iván szubotocai szabóságédat fölött, aki beverte Lányi István kereskedő ablakait. A rendőrbíró Urbánt 350 dinár pénzbírságra, nemfizetés esetén hatnapi elzárásra ítélte.

A bajsai apagyilkos fiu a vádlottak padján. Szubotocáról jelentik: Vukicsevics Veszelin büntetőbíró hármastanácsa tegnap délelőtt tárgyalta a szubotocai törvényszéken M. A. 17 éves bajsai fiu apagyilkosságának ügyét. M. A., mint annak idején megírtuk, éjjel behatolt apja hálószobájába s az alvó férfit egyetlen revolverlövéllyel agyonlőtte. Tegnap délelőtt vezették bírái elé a fiatalokru gyilkost. A bíróság zárt tárgyalást rendelt el. A bizonyítási eljárás és perbeszédék elhangzása után a bíróság úgy döntött, hogy az ügyben ma déli 12 órakor hirdet ítéletet.

KANIZSAI HIREK. Sumanecz Zsivorád városelnök városi bizottságot nevezett ki a szegények téli ellátására. A bizottság elnöke a városi főjegyző. A városelnök ismételen felhívást bocsájított ki a város lakosságához és kérte, adakozzanak a szegények javára. — A Katolikus Népkörben vasárnap mesedélután lesz a gyermekek részére. A mesedélután fél 4 órakor kezdődik. — A kanizsai hetivásáron legutóbb a búzát 190, a zabot 150, a tengert 140, a libát 15 dinárért vásárolták, míg a tojás darabja 90 parába került.

Vizyázatlanság okozta a szekiesi kendergyári szerencsétlenségét. A szekiesi Teppert-féle kendergyárban történt halálos szerencsétlenség ügyében vizyázalat indult. Megállapították, hogy a szerencsétlenséget azoknak a gondatlansága okozta, akik a kendertermeléseket tüzevalónak hordták. A kenderhulladék 16 méter magas hatalmas kazalban állott. A környékbeliak mindig alulról szedték a kenderhulladékot, úgy hogy a kazalban barlanghoz hasonlatos üreget vájtak és a törmelék felső részének előbb-utóbb le kellett zuhannia.

KUPUSZINAI HIREK. Az Önkéntes Tűzoltó Testület ezévi farsangi mulatságát e hó 20-án tartja. Az OTT műkedvelői február 2, 4, 5 és 6 án előadják a »Vén bakancsos és fia, a huszár« című népszínművet. — Azok a tartalékos katonák, akik októberben és novemberben vonultak be fegyvergyakorlatra Celyére és környékére, szombaton kitünően sikerült társasvacsorát rendeztek s elhatározták, hogy holnap a reggeli szentmisén meggyónal: és megáldoznak, hogy ezzel is jó példával járjanak elől bajtársaiknak. A szentmisén családostól jelennek meg.

Arcképek

F. E. SILLANPÄÄ

A földjéhez és nemzeti egyéniségéhez oly szívósan és hősiösen ragaszkodó kis nemzet Nobel-díjjal kiüntetett írója jómódu parasztszülők gyermeke. A népből jött elő és a magános tanyákon, a határtalan erdők között eltöltött fiatalságának emlékképei döntően meghatározták irodalmi működését. Iskoláit Tampereben végezte, a miniatűr finn gyár- városban, ahol megismerkedett a munkások és a városi kisemberek életével. 1908-ban beiratkozott a helsinki egyetem természettudományi karára. Természettudományi tanulmányainak eredménye az élet, az emberi lélek és test biológiai szemlélete, amiben a hozzá egyébként is szellemileg közelálló Jacobsenre emlékeztetett. Az a kör, amelyhez csatlakozott, az irodalom népi vonalát ápolta.

Sillanpää származásánál és hajlmainál fogva ezt a népi irodalmat akarta gazdagítani és továbbfejleszteni. Finnországnak eddig is szinte kizárólag azok az írói arattak nemzetközi sikert, akik a paraszti rétegek életéből merítették a tárgyukat. A Kalevala, a finnek nemzeti éposza az európai irodalomban egészen egyedülálló népi hősköltemény. Az a két finn író is, aki még európai nevet szerzett, Aho és Linnankoski szintén ezeket a magános, kifelé me-rev és kemény, befelé érzékeny álaméletet élő finn parasztokat választották hőseikül. 1916-ban egy parasztlányt vett feleségül. Ebben az évben jelent meg első regénye: »Élet és Nap«. Ugyanaz a mélységes természetközelség nyilatkozik meg benne, ami a többi nagy északi író, Lagerlöf, Knut Hamsun, vagy Undset regényeit jellemzi. Csakhogy Sillanpää Lagerlöffel ellentétben nem romantizálja a természetet. Ember és természet kapcsolata nála egészen ösztönös. A regénynek alig van külső cselekménye, három fiatal lélek két nyári hetének érzéseiben és emlékképeiben történik minden. Későbbi regényeiben is alakjainak külső sorsát belső életük áramlása irányítja, amely emlékképek és ösztönös rezdülések hullámaiból tevődik össze: ugyanakkor azonban realisan hozzákapcsolódnak a külső világhoz; benne élnek a társadalom- és gazdasági ellentétek, szociális harcok feszültségében. »Jámbor nyomorúság« című, 1919-ben megjelent regénye a finn szabadságharc idején játszódik és a történeti eseményeket mintegy a visszajáról írja meg, úgy, ahogyan a nép látja és élcszenvedi. Történeti szemlélete nagyjában azt mutatja, hogy minden, ami politika és »történelem«, elemi csapásként sújtja a kisembereket. És ők valami csodálatos passzív erővel állják ki és győzik le ezeket a veszedelmeket. A külföldön legjobban elhíresedett regénye a magyarul is megjelent »Silja«, egy kis cseléd lány élete, aki utolsó sarja a valamikor gazdag, letört, elsovadt parasztszaládnak. Mintha minden szépség, amit elődei átéltek és magukba rejtettek, ebben a törékeny és engedelmes kis teremtményben raktározódott volna fel. Ezért kell egészen fiatalon meghalnia. Az a világ azonban, amelyhez ennek a leheltészerű kis teremtménynek a sorsa fonódik, kemény és

Hogyan lesz a tojásból csirke?

Vollmarnak, a majnafrankfurti »Forschungsinstitut für Chemotherapies« tagjának sikerült a csirke embrionális fejlődését elejétől végig megfigyelnie és filmben lerögzítenie. Vollmar életani filmje korszakalkotó, eddig ugyanis senki sem tudta az embrió kialakulását magában a tojásban megfigyelni. A frankfurti kutató eljárása azon alapszik, hogy a tojást megfosztja kemény, átlátszatlan héjától egy üvegeszobába teszi, hogy ott a magzat csirkévé fejlődését zavartalanul nyomon kísérhesse. A 21 napos fejlődési folyamatnak kétségkívül az első két napja a legértékesebb.

A tojás sárgájából minenekelőtt lenesenagyságu fehér folt válik ki, amely kezdetben még semmiféle alakzatot nem mutat. De már néhány óra múlva apró piros pontocskák képződnek, s a fehér folt közepén pincinyke mag keletkezik, amelynek mozgása már ekkor elárulja a belőle fejlődő szívet. Ezután rövidesen kialakul a szív meg a piros pontocskák összeköttetése s ezzel a vérkeringés rendszere. Harmadnap már a magzat is felismerhető a negyedik napon pedig az egyes tagok körvonalai is láthatók, továbbá a szem — sőtét folt alakjában. Az első megmozdulások a 6. napon az üllerek tevékenysége a fejlődés 11. napján észlelhetők. Sajnos, eddig még nem sikerült az ilyen módon üvegeszobában megfigyelt és filmben megörökített csirkét életben tartani.

SZTÁRIBECSEI HIREK. A sztár- ribecsei evangélikus egyházközség értesíti a híveket, hogy a január 14-én tartandó németnyelvű istentiszteletet megelőző 10 órakor, a január 21-én tartandó magyar nyelvű istentisztelet pedig délután három negyed háromkor kezdődik. — A sztárribecsei alsóvárosi Kereszties Ifjúsági Egyesület működ-velő gárdája vasárnap január 14-én kulturcstet rendez, amelynek műsorán magyar ének- és táncszínműk szerepelnek. Az előadásban közreműködnek: Sági Pirecska, Kukola Tonka, Pajkó Bözsik, Zorád Gizike, Varnyu Jusztika, Szabó Rózika, Pásztor János, Varga Nándor, Tóth Sándor, Tóth László, Faragó József, Mészáros József, Varnyu Béla, Lukács István, Martelics Gyula, Ritz András, Kiss István, Serrőző István, Szabó József, Kovács László. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. — Este 10 óra tájban tűz ütött ki a »Sár« fémáru gyárban. A tüzet a szomszédban lakó egyik ipárossegéd vette észre, aki a városból érkezett haza. Rögtön fellármázta a házbelleket és a szomszédokat. Amikor behatótak az épületbe, az egyik szerszámszital már lángban állott, tüzet fogott az egyik motor hajtósíjja. Nagy erőfeszítéssel sikerült a tüzet eloltani. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz az olvasztókemence kéményéből kipattanó szikráktól keletkezett. A kár jelentéktelen. — A sztárribecsei anyakönyvi hivatal kimutatása szerint az elmúlt héten született 2 fiú és egy leánygyermek. Házasságot kötöttek: Tóth Ferenc és Látó Julianna, Szivircsevics Iván és Crveni Milica. Elhaltak: Basics Mihály 73 éves, Dudás Mátyásné, született Varnyu Mária 63 éves, Papp Julianna 26 napos.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál így yunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

Kigyulladt a gyorsvonat egyik kocsija. Beogradból jelentik: A Beograd és Zagreb között közlekedő gyorsvonaton tűz ütött ki. A Beogradból este fél tíz tájban induló gyorsvonat egyik harmadosztályú kocsija gyulladt ki. A gyorsvonatot a Zemun-Nowigrád állomáson megállították és a zemuni tűzoltók oltották a tüzet. Emberekben nem esett kár. A tüzkárt szenvedett kocsit a zemuni pályaudvaron hagyták.

Kényszerjegyzés. Szubotícáról jelentik: Raffay József sztárkanizsai szabómester kényszerjegyzési eljárás megindítását kérte a szuboticiai törvényszéktől, mint illetékes bíróságtól. Raffay aktívája 42.000, passzívája 62.000 dinár. A bíróság helyt adott Raffay kérelmének, csődbírónak Hrisztics Tomát, tömeggondnoknak dr. Lasoncz Ede kanizsai ügyvédet nevezte ki, bejelentési határidő február 12, végzés február 17. Raffay 40 százalékos kiegyezést ajánl, négy részletben, egy év alatt.

Noviszádi anyakönyvi hírek. Január 1—8-a között Noviszádon született 10 fiú és 8 leánygyermek, házasságot kötöttek: Zamurovics Emil és Mironovics Irina, Lyubijankics Jusuf és Penc Terézia, Glicics Radomir és Babics Bara, Bódy Mátyás és Kleits Ilona, meghaltak: Krausz Eduárd 63 éves, Kovács József 63, Labancz Ilona 8, özv. Prodánovics Drága 83, Teodorovics Luka 62, Tyirilovics Julka 27, özv. Szlicsaricsné Fülöp Teréz 74, Weisz Sebestyén kereskedő 61, Milkovics Mária 41 éves, Funtos Gyura 3 hónapos, özv. Lucsics Julka 82 éves, özv. Kovácsné Stibrányi Anna 48, Pejics Lyubica 59, Szpedinac Pája 40, Szili Ferenc 49 éves, Koledin Száva 9 hónapos, özv. Hartmanné Kleiningner Mária 77 éves korában.

BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK. Az előjáróság közli, hogy a szomszédos Vranjevo község nyilvános árverésen január 16-án kiadja 1942. január 16-ig a Holttiszában a halászati jogot. Az árverés előtt 500 dinár bántapénzt kell letenni. Közlebbi felvilágosítást, az érdekelteknek a község házában adnak. — A képviselőtestület gazdasági bizottsága közli a lakossággal, hogy a kijáró sertések után január 15-ig feltétlenül ki kell váltani a legelőbárcát, ára darabonként 40 dinár. A bárcát a községi pénztárnál lehet kiváltani. — A »Mezőközség« előjárósága közli a lakossággal, hogy rendes közgyűlést január 31-én tartja a Legényegylet nagytermében. A vezetőség csak tagokat enged be a terembe. A közgyűlésen a jelenlegi mezőközségi elnök Noin Gyókö elnököl.

éjszakában» végső következetesség-gel szövik egybe a gazdag, kifinomodott egyéni életet az emberi sors szigorú végzettségével. Sillanpää demokrata meggyőződésű. Minden ugynevezett szélsőjobboldali megmozdulás nyílt ellensége és hirtetője a Skandináv államok népi demokráciáival minél szorosabb együttműködésnek.

TRGOVACSKI DOM (LLOYD)

Szombaton, a pravoszláv Szilveszter alkalmából nagy ünnepi estély

Kötelező menü nincs. Három zenekar. Bárban LAKAIOS GERGŐ teljes zenekarával énekel és muzsikál

Ujabb harcok Petsamonál

Helsinkiből jelentik: A petsamoi haretéren megélenkülték a harcok, minthogy a hideg megenyhült. A szovjet csapatok több támadása véresen összeomlott a jól kiépített finn állások előtt. Sallánál heves harcok folynak. Itt a jelek szerint rövidesen jelentős események történnek. Suomisalminál a finnek bekerítették még egy szovjet hadosztályt. Érdekes, hogy itt az oroszok GPU osztagokat is vetettek harcba. A francia katonai szakértők teljes bizakodással tekintenek a finn harctér felé. A finn győzelem arányait jellemzi az a statisztika, amely szerint a szovjet hadsereg a háboru kitérőse óta négy hadosztályt teljesen elveszített, két másikat bekerítették, a többi hét hadosztály pedig olyan veszteségeket szenvedett, hogy hosszú időre elvesztette átütő képességét.

Betörőbandát tett ártalmatlanná a szombori rendőrség. Szomborból jelentik: A szombori rendőrségnek sikerült hosszas hajszá után ártalmatlanná tenni egy betörőbandát, amely az utóbbi időben történt vakmerő betöréseket elkövette. A bandavezér Papp István szombori vendéglős, a »Pláva kugla« vendéglő tulajdonosa. A házkutatás alkalmával mintegy 50.000 dinár értékű lopott holmit találtak Papp lakásán. A rendőrség most letartóztatta Vidákovics Lajost, Papp vadházastársát, Komcsarovics Annát, Kunz Mária és Bakos Vidát, akik szintén Papp bűntársai voltak. A nyomozás során kiderült, hogy a bandavezérnél talált holmi csak kis része az ellopott árunak. A nyomok Osztyjekre vezettek, ahol megtalálták a banda »kereskedőjét« Horvát Lajos cseminaci pék személyében, aki elmondta, hol van rejtekhelyük. A rejteken egész halom árut talált a rendőrség. Horvátot letartóztatták, a nyomozás folyik.

Női téli kalitok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szakiüzlete: Fischer J. és Fia. Novi Sad, Trg Oslobodjenja 2.

A betegek mentették meg a lángoktól az ehridi kórházat. Ohridből jelentik: Az ehridi kórház tegnapi virradó éjszaka kigyulladt. A kórház egyik szárnya lángba borult. A kórház egész személyzete oltáshoz fogott, de nem tudták elég vizet hordani a fecskendőkre. Erre a betegek segítségükre siettek. A hóviharban közel 100 beteg hordta a vizet és végül is sikerült eloltani a tüzet.

Reggeli Ujság a magyarság napilapja

**BÁLI
NAPTÁR**

JANUÁR 13. SZOMBAT: A noviszádi Református Olvasókör népviseleti bálja a Kör Otthonában.

A noviszádi telepi Olvasó- és Gazdakör műkedvelői előadják a »Vadgalamb« népszínművet a Daloskör otthonában.

A szubotícai Magyar Olvasókör Babos-bálja.

A temerini tűzoltók bálja.

JANUÁR 20. SZOMBAT: A beográdi magyar egyetemisták Magyar Bálja a Mérnök Otthonban.

A szentai Magyar Közművelődési Egyesület műsoros estje az Eugénban.

A temerini Sportklub farsangi mulatsága.

A kupuszínai ÖTT farsangi bálja.

JANUÁR 21. VASÁRNAP: A szentai Kiszgazdakör műkedvelői előadják az »Arvalányhaj« népszínművet.

JANUÁR 21. VASÁRNAP: A bezdáni Katolikus Legény Egyesület kabaré-estje a Tallós vendéglőben.

A noviknezeváci katolikus hölgyek jótékony bálja.

Jelmezes gyermekdelután a noviszádi külső Katolikus Olvasókörben.

Este larcosbál a noviszádi külső Katolikus Olvasókörben.

A bezdáni Katolikus Legényegylet előadja a Cigány népszínművet.

JANUÁR 27. SZOMBAT: Katolikus Bál a noviszádi Katolikus Otthonban.

Népviseleti bál a noviszádi Polgári Magyar Daloskörben.

A szubotícai Magyar Olvasókör énekarának bálja.

JANUÁR 28. VASÁRNAP: A szentai Katolikus Ifjúsági Egyesület kulturdélutánja.

A temerini iparosok bálja.

FEBRUÁR 2. PÉNTEK: A kupuszínai ÖTT műkedvelői előadják a »Vén bakancsos és a fia, a huszár« című népszínművet. Az előadást február 4, 5 és 6-án megismétlik.

FEBRUÁR 3. SZOMBAT: NAK-bál a noviszádi Katolikus Otthonban.

A »Műkedvelők bálja« a noviszádi Polgári Magyar Daloskörben.

A noviszádi Házmesterek Egyesületének műsoros mulatsága a Lira vendéglőben.

FEBRUÁR 4. VASÁRNAP: A Bezdáni Sport Egyesület előadása a Nagy Sándor-féle vendéglőben.

FEBRUÁR 6. KEDD: A bezdáni Katolikus Legény Egyesület álarcos bálja a Tallós-féle vendéglőben.

Batyubál a noviszádi Polgári Magyar Daloskörben.

FEBRUÁR 10. SZOMBAT: A noviszádi Ünkenes Tűzoltó Testület bálja a Szlobodában.

Reggeli Ujság
a magyarság napilapja

SZINHÁZ-FILM

A csárdás századéve

Gróf Széchenyi István tette urtáncos, Liszt Ferenc zenéi műjéről

(Budapest, január.) — Az egykori fiatalok, akik még látták báró Podmaniczky Frigyest a Hatvani-utcában a Nemzeti Kaszinó épülete mellett elsétálni, nem sejtették, hogy ez a kockáskabátú, pep tanadrágos, merevarcu emberi gép, mint gyerekifjú, sorozatosan átmulatta éjszakáit, majd mint fiatal férfi — saját szavai szerint — híres csárdástáncos volt és lelkesült cigánymecénás.

A bárónak szívügye volt a csárdás és amikor 1837-ben saját alá rendezte Naplótörödelkeit, nekikezdett a csárdás történetének megírásához. Munkájában, 1837 január 30-án pillantotta meg az Egyetértés tárcacikkét, amelyben egy névtelen kortárs részletesen elmondta, hogy

»ki tette a csárdást szalonképessé. Ime, va'aki már elvigezte az ő munkáját még pedig gyönyörűen, kifogástalanul! A báró nem haragudott meg érte, hanem önzetlen örömmel szellett a megbízható visszaemlékezést Naplótörödelkei közé iktatni.

E kétfős tekintélyű cikk az első kaszinói bálra emlékezik vissza. Ennek középpontjában természetesen gróf Széchenyi István állott. Körülvették őt az emberek s dícsérőleg emlékeztek meg a bál sikeréről. Erre a gróf emelt hangon, mintegy a nyilvánossághoz szólva a következőket mondta:

— Kü önös dolog, hogy itt szebbnél-szebb idegen táncokat táncolnak, de a legszebb táncot, a magyar táncot nem. Nem értem, miért nem lehetne itt a magyar táncot szintugy jární, mint a többieket? Kérdezem, nem ismernek-e önök valakit az ittlévő ifju urak között, aki a magyar táncot a szünóra a'att eljárná?

Hamarosan akadt ilyen ifju báró Orczy Pista személyében, ki először egymagában, majd unokahúgával, báró Orczy Erzsébettel együtt e'geget tett a kívánságnak: karcus derekát átölelte, jobbról balra többször megforgatta, véé helyben állva bokázott, majd mindketten küön, többnyire egymással szemben lejtve, gyönyörűen járták a páros táncot.

Gróf Széchenyi boldog volt. Vastag szemöldöke és bajusza nem árnyékolta be szemmel látható gyönyörűségét a látványban. A közönséghez fordult és felhívta, hogy ezt a táncot táncolják itt is és mindenütt.

Báró Podmaniczky Frigyes ebből az előadásból csak azt vonta kétségbe, hogy ez az eset 1839-ben történt volna; ő ugy emlékezett, hogy 1840-ben történt. A legujabb tudományos iradalomban is az olvasható, hogy a csárdás premijere 1840 január 9-én volt azon a nemzeti kaszinói estélyen, amelyet

mágnázshölgyek rendeztek Liszt Ferenc tiszteletére.

Melyik évben s mikor volt tehát az urtáncos születésnapja és ki volt a csárdás keresztapja: gr. Széchenyi István vagy Liszt Ferenc?

Széchenyi naplójegyzetei az 1839-es év mellett döntenek. Ebben az esztendőben határozták el, hogy a Nemzeti Kaszinó kaszinóbalokat fog rendezni tagjai és meghívott vendégek részére. Széchenyi a tőé megszokott gondossággal feküdt bele a bálrendezésbe. Sorra járta Pesten az összes nyilvános báokat és házimulatságokat, egyre-másra ülésre hívta össze a kaszinó bál bizottságát és nagy lelkiismeretességgel mustrálta végig a meghívottak listáját.

Sok kellemetlenséget is szerzett magának.

Ezek az előzetes huzavonák kimerítették Széchenyi idegeit, úgyhogy a bál napján ezt írta naplójába: komolyan

gondolok arra, hogy életemnek véget vessek! Így indokolatlan kedélyhulámzások azonban szinte napról-napra előfordultak nála. E komor szavai után ez a szó következik: kaszinóbál.

E napőbejegyzés dátuma — 1839 január 19. — egyszerűs mind az első kaszinóbál dátuma. Ehhez a dátumhoz kapcsolódnak azok a részletekben bővelkedő emlékezések, amelyeket egyszerűen kortárs megírt. Podmaniczky Frigyes pedig ellenőrzött és jóváhagyott.

Széchenyi 1839 január 19-én este elég rosszkedvűen ment el az első kaszinóba, ott azonban jókedvre derült, amikor egyik dédelgetett gondolatát, a magyar népi táncnak urtáncosokba való átültetését megvalósulni látta. Ezen az estén tehát már nemcsak táncoltak csárdást, de

megindult a csárdás propagandája is. Ezt szolgálta még három rákövetkező Kaszinóbálja.

Amennyire a farsangnak élt Széchenyi 1839-ben, éppoly kevésbé törődött vele 1840-ben. Nem is Pesten tartózkodott, hanem Pozsonyban, ahol élénk részt vett az országgyűlési tárgyalásokon. Ezidőben a hazájába visszalátogatott Liszt Ferenc is Pozsonyban töltött néhány napot. Széchenyi, amennyire csak tehette, Liszt társaságában időzött, de nem kísérte őt le Pestre. Pozsonyban maradt és itt mondta el január 11-én a Diétán híres szólásszabadsági beszédét.

Ezekben a napokban Lisztet viharosan ünnepezték Pest-Budán. A sok ünnepség közül Liszt táán a legtöbbre becsülté azt a január 9-i kaszinó estét, amelyről a Honművész-ben a következő tudósítás olvasható:

»Tz órákor Liszt ur megjelenése után kezdődött a tánc. Pezsgők hozatván elő három magyar köszöntés mondatot Jósika Miklós s Bánffy Pál bárók és Augusz Antal ur által, amelyeket dob-, trombitaharsogás s Liszt Ferenc urnak francia nyéven viszonzott szíves köszönetet követett. Lakozma után magyar nóták zendültek meg s, a lelkesült társaság közül mind a nőnemből, mind a fiatal férfiak közül **többen vállalkoztak a magyar tánc eljárasára,**

mi élénk tapsokkal fogadtatott. Liszt ur a legzajosabb tapsolók egyike volt és örvende, hogy e tekintetben is epochát témaszta pesti mulatságainkban, mert Nemzeti Kaszinónk léte óta ma járták el ott először a nemzeti magyar táncot.

A derék Mátrai Gábor, a Honművész szerkesztője ebben az utolsó állításában tévedett, mert az előző 1339-es évben, az első kaszinó bálon, bizony már járták a magyar táncot.

Valóságban az történt, hogy Széchenyi István vitte be a társaságba a csárdás táncot. Liszt Ferenc pedig **világszerte ismerette tette a magyar tánc zenéjét.**

Liszt Ferenc D'Agoult grófnéhez írt levelében azt írja, hogy a rendező hölgyek mindegyike egy szaimavirágból (immortelle) és borostyánból (hierre) kötött csokrot tartott kezében. Immortelle szaimavirágot jelent (betűszerint: halhatatlant), amely egyike a legtartósabb virágoknak és így legalkalmasabb arra, hogy

a halhatatlanság jelképül szolgáljon.

A magyar dámák francia virágnyelven szó tak Liszt Ferenchez, aki franciául beszélt legjobban. A mester azonban meg is értette a finom bököt. Így ez az estély Liszt Ferenc művészeté halhatatlanságának ünneplése volt. Ebből kapcsolódott bele a csárdás nagy zenéi rangemléke is. Ennek századévére érdemes visszaemlékezni.

Itt a farsang

Itt a farsang, táncoljatok!
Van időtök s alkalmatok
Táncot jární a jég hátán

Körbe-körbe, frissen járván;
Vagy — hol a »félssz« föld alá von —
Finnországi hó-sikságon,
Vogézekben és Kinában,
Most mindenütt fegyvertánc van.
Fegyvertáncot jár a sárga,
A fehér faj is ezt járja
Vadul, mint a vadon vadja,
S ebből lesz vad kalamajka,
Mert, mig tart e farsangi bál,
Csak ágyu s puska muzsikál;
Belezuagnak bombavetők,
Sikoltoznak gyermekek s nők,
A géppuska pedig kattog:
Itt a farsang, táncolhattok!

FANYAR TÓBIÁS

Mécs László gyönyörű dala.

»A királyfi három bánata« a Színházi Magazin kottamelléklete. Az új számban Budapest legnépszerűbb fiatal színésznő mutatják be, hogy készül a Színházi Magazin. Perczel Zita levele a nagy Sacha Guitryvel együtt aratott sikeréről, André Thérive cikke a francia irodalmi díjak kiosztásáról és a díjnyertes írókról, részletes tudósítás a pesti farsang első nagy eseményéről, a jogászbárról, nagy film- és divatrovat a népszereű színházi lap e heti érdekességel. Szindarabmelléklet a nagyszerű vidám operett: »Ki gyereke vagyok én?«. A tartalmas szép számot a szokott mellékletek: külön gyermeklap, vicclap, kotta- és kézmunkamelléklet egészítik ki.

Teadélután Noviszádon. A noviszádi külső Katolikus Olvasókör vasárnap teadélutánt rendez, amelyen kitűnő zenekar muzsikál.

Kultürest Csonoplyán. Csonoplyáról jelentik: A Magyar Közművelődési Egyesület ma rendezi első kultürestjét. A változatos műsorú est szereplői Galacz András, Hervanek Gyula, Kulucsis Ágnes, Vass Etus, Szuhomeli Maca, Szegedi Katica, ifju Eimann Károly, Bozsánszki István és Pintér István lesznek. A kultüresteket kéthetenként rendezik.

5 Kérdés:

1. Hogyan hívták az athéni várat?
2. Ki rombolta le Salamon templomát?
3. Ki volt Kossuth Lajos felesége?
4. Ki volt Achilles anyja?
5. Melyik pápa építtette a Vatikán híres kápolnáját?

Válasz

reg napi kérdése nrce

Kérdés: Hol született Beethoven?
Felelet: Bonn-ban.

Kérdés: Mit csinált a Sphinx, amikor Odysseus megfajta tálalós kérdését?
Felelet: Leugrott a szikláról.

Kérdés: Milyen rokona volt III. Napoleon I. Napoleonnak?
Felelet: Unokaöccse.

Kérdés: Hogyan nevezi Rudyard Kipling az őserdőt?
Felelet: Dzsungel.

Kérdés: Ki írta a reneszánsz leg-híresebb művészétraizait?
Felelet: Georgio Vasari.

KÖZGAZDASÁG

A járadékadó vallomási ivatek benyújtása

Az állami adóhivatal felhívást bocsátott ki a járadékadó vallomási ivatek benyújtására. A vallomási ivatek január 31-ig kell beadni.

Járadékadót olyan vagyoni jövedelmek után kell fizetni, amelyek nem esnek földadó, házadó, kereseti adó, társulati és alkalmazotti adó alá.

Ilyen jövedelmek a következők:

1. Kamatok és járadékok jövedelmei, ez utóbbiak akkor, ha különleges törvénnyel nem biztosították adómentességüket.
2. Kölcsönök utáni kamatokból eredő jövedelmek.
3. Ki nem fizetett vételár utáni kamatok.
4. Betétkönyvek és folyószámlák utáni kamatok.
5. Ideiglenes vagy élethossziglani járadékok, alimentációk, rokonok közötti járadékok, biztosító intézetektől kapott járadékok.
6. Találmányok átengedéseért járó kártérítési szerzői jog, különböző privilégiumok, bányakutatási jog stb. utáni járadékok.
7. Külföldről érkező kamatok, járadékok és osztalékok.
8. Olyan bérletből eredő jövedelmek, amelyek nem esnek más adó alá, például gyárberendezésért, fürdő, szálloda, vendéglő, üzletberendezésért, hirdetési bérletből stb. eredő jövedelmek után.

9. Olyan telkek és más földterület bérlete után, ha a bérösszeg nagyobb a kataszteri tiszta jövedelemnél, tekintet nélkül arra, hogy mire használják azt fel. Ugyancsak be kell jelenteni az udvarok bérbeadását, ha azt az épülettől függetlenül adják bérbe, még akkor is, ha a terület 500 négyzetméterig terjed.

Az adóvallomásnál az 1939. évi tényleges jövedelmet kell bejelenteni.

Az adóvallomást a hitelezők, vagyis azok a személyek nyújtják be, akik a jövedelmet kapják.

Ha a hitelező külföldön tartózkodik, akkor a vallomást az adósnak kell beadni és ő fizeti is a hitelező helyett az adót.

Azok a személyek, akik külföldön laknak és valamely találmány átengedése, vagy szerzői tiszteletdíj címen kapnak pénzt, nem személyesen adják be a vallomást, mert erre az adós, illetve az a vállalat köteles, amely a kifizetést eszközöli.

A nőtlenek adójának 6. szakasza értelmében a járadék adóvallomási ivatek fel kell tüntetni, hogy az adót fizető nőtlen, gyermekenélküli özvegy, vagy elvált-e és hány éves.

Aki nem nyújtja be idejében a vallomási ivatek, az a kivetett alapadó 3%-át fizeti büntetésként, aki

pedig egyéni felszólítás után sem adja be vallomását nyolc napon belül, az 10% büntetést fizet.

Aki az adóvallomási ivatek, a valóságának meg nem felelő adatokat ír be, az az adótörvény 142. szakasza alapján büntetésben részesül.

Az írni nem tudók vallomásukat a községi előjárásnál vagy adó-

hivatalban jegyzőkönyvbe mondhatják.

A járadékadó vallomási ivatek az adóhivatalban, vagy községi előjárásnál kell benyújtani, még pedig abban a községben, ahol a vallomásra kötelezett lakik.

A vallomási ivatek 50 paráért az állami adóhivatalokban lehet kapni.

A motoros járműveket 24 csoportba osztják

A benzinjegyek bevezetése — A taxik és az üzletemberek több benzint kapnak, mint a sportkocsik tulajdonosai

A benzin takarékoság szempontjából kiadott előző rendelkezések eredményesek voltak, mert tényleg nagy megtakarítás történt. A kormány a takarékoság biztosítása érdekében a legrövidebb időn belül

benzinjegyeket ad ki,

mert így a legigazságosabban véli elosztani a rendelkezésre álló benzint az igénylők között. A benzinjegyeket az állami monopól igazgatósága fogja kiadni. A személyautókat 12 csoportba osztották a benzinjegyek igénylése szempontjából. Az első csoportba a taxik tartoznak, ezek tulajdonosai kapják a legtöbb benzint, utánuk jönnek az üzletemberek (orvosok, gyárosok, mérnökök stb.). Az utolsó csoportba tartoznak a sportkocsik tulajdonosai, akik a legkevesebb benzint kapják.

A teherautókat nyolc, a motorkerékpárokat négy csoportba osztják.

A jegyek minden csoport részére másszínűek és alakúak. Eddig 20.000 kérvényt nyújtottak be a motorosjárművek tulajdonosai a monopól igazgatósághoz benzinigénylés céljából. Ebben a számban azonban nincsenek benn a horvátországi motortulajdonosok kérvényei, valószínű azonban, hogy a monopól igazgatóság fogja Horvátország részére is kiadni a benzinjegyeket.

Az egyes csoportok benzinmennyiségét a kereskedelmi és pénzügyminiszter fogják együttesen megállapítani, az állami monopól igazgatóság szakértőinek véleménye alapján.

A nép nevelése az egyesület létalapja Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

— Lehetséges, hogy a kormány ezt óhajtaná, az azonban, hogy a császár öfelsége ily rettenetes ítéletet szentesítsen, tulmegy az emberi képzelet határán. Még a verpadon se tudnám elhinni, hogy csakugyan meg akarnának ölni pusztá gyanu alapján engemet, aki uralkodó fejedelmek sarja, német birodalmi fejedelm veje s a felséges ur és asszony gyámfia vagyok!

— Fenség, bármennyire diszére válik is ez a rendíthetetlen bizalma, okvetlenül a vesztét fogja kozni, ha barátai tanácsát meg nem fogadja.

— Elfelejtí, kapitány ur, hogy ön porkolábom és csak itt a négy fal között barátom!

— És mégis én leszek az, aki kinyitja ön előtt a börtönajtót, fenség, ha az életembe kerül is! A porosz király az ön megmentését akarja; a legnagyobb becselenség volna, ha én, a porosz alattvaló, veszni hagynám fenségedet.

— Kapitány ur, ön talán csak nemes lelkének pillanatnyi fölhevülésében szól így.

— Ó, bizonyítékot kíván fenséged hűségem mellett? Nos, egy félórával ezelőtt kidobtam a bécsi titkosrendőrség főnökét, miután előzőleg órákon át tanácskoztam az ön megmentéséről Bergamo ural.

Rákóczit meglepte e név említése.

— Bergamo itt járt önnél?

— Itt, fenséges uram. Nem tudom, ki ő voltaképpen, lehet,

(375)

hogy nem is kereskedő és nem is olasz. De mindegy. Önnek önfeláldozó hive s ez nekem elég.

Rákóczi elgondolkodott, majd így szólt:

— A legnagyobb hállára kötelezett ajánlatával, kapitány ur s ha Isten életben tart, szent kötelességem lesz, hogy nagylelkűségét méltón viszonozzam. Az ügy annyira fontos azonban, hogy sem én, sem ön nem dönthetünk véglegesen ebben a pillanatban. Aludjunk rá egyet, kedves barátom s ha holnap még mindig egyetértünk, megbeszélhetjük a részleteket.

Lehmann megérezte, hogy Rákóczi tartózkodásába némi bizalmatlanság is vegyül.

— Nem veszem rossz néven, fenség, — mondotta nyugodtan, — hogy nem bizik teljesen bennem, hamarosan látni fogja azonban, hogy nincs más választása. Bergamo holnap Bécsbe megy s ezt bizonyára nem ok nélkül teszi. Arra kért, hogy elvihesse magával öcsémet és Kertzl hadnagyot, az ezredesünk unokaöccsét is és én készséggel megadtam erre az engedélyt. Kétségtelen, hogy a két fiuval is valami célja van.

Várjuk meg tehát visszaérkezését — három nap múlva újra itt lesz — s akkor beszéljen fenséged Bergamoval magával.

Rákóczi nem tudta, mit feleljen. Vajjon tudja-e Lehmann, hogy Bergamo Sagel atya képeiben már meglátogatta?

Ugylátszik, Lehmann kitalálta a fejedelm gondolatát, mert még hozzátette:

— Bergamo ur, mint Sagel atya, másodsor is bejöhet fenségedhez.

És szemében oly becsületesség és hűség ragyogott, hogy Rákóczi nem kételkedett többé egyenességében.

Bucsuzásul megszigorította a kezét s ezt mondotta:

— Bizom ártatlanságomban és eddig az volt az elhatározásom, hogy még ha nyitva is hagynák a kapukat és minden őrizetet megszüntetnének is: nem tudnának rábírní a távozásra, ha csak ártatlanságomat ki nem jelentenék és föl nem mentenének. (Rákóczi saját szavai Lehmannhoz, amikor az ezen a napon: »jól beborozva, jobb kedvvel állított be hozzám és miután előbb szándéka őszinteségét komolyan han-

goztatta, felajánlotta, hogy életét áldozza fel érettem és maga tanácsolta, hogy a menekülésről gondoskodjam, följajánlvá szolgálótát a menekülés elősegítésére.» Rákóczi önéletrajza. Domján-fordítás, 133. lap. — A szerző megjegyzése.) De most már másként gondolkodom.

— Hála Isten! — szólt közbe Lehmann.

— Igen, kapitány ur, fontolóra veszem azt, amit ön mondott. Holnap beszélünk róla s Apa... illetve Bergamo ur visszaérkezése után végleg határozunk!

Lehmann kapitány megkönynyebbülten távozott el a fejedelm börtönéből.

Eszébe sem jutott, hogy arra a furcsa szerepcsere gondoljon, amely közte és Rákóczi közt végbement.

Nem a fogoly könyörgött a porkolábnak, hogy tegye lehetővé a menekülését, hanem a porkoláb könyörgött a rabnak, hogy meneküljön!

Rákóczi sohasem volt jellembuvár és nagy emberismerő. — A nagy és tiszta lelkek közös tulajdonsága, illetve fogyatkozása ez, — hanem azt meg kell adni, hogy Lehmann kapitánnyal mesteri ügyességgel bánt.

SAROLTA HERCEGNŐNEL

Másnap Apagyi a két fiatal tisztet Bécsbe utazott.

Most az egyszer nem vitte magával Miskát: otthagytá Menegattival együtt Bécsújhelyen, hogy szemeltarthassa Mallórv bárót.

□ Fészekodvak mint darázs- és vécserécsapdák. A kártevők elleni védekezésben a madaraknak is szerepet szán a gazda, azért igyekeznek őket kertjében, gyümölcsösében megtelepíteni. A leghasznosabb madarak közé a cinkék tartoznak, azért az ő megtelepítésük a legkívánatosabb. Ha a cinkéket télen etetjük és nekik hálólhely gyanánt fészekodvakat adunk, könnyen megtelepíthetők. Tavasszal azonban a fészekodvakra nemcsak a cinkék tartanak igényt, hanem szemet vetnek rá a darazsaknak különböző fajai és a szemtelen verebek is, elüldözvén a cinkéket. Ha a gazda ritkán ellenőrizi a fészekodvakat, egy szép napon arra virrad, hogy a fészekodvakba megtelepedett lódarázs, németdarázs vagy erdei darázs do'gozói az éreidő gyümölcsösben már nagy kárt is tettek. A darazsak oly csendben foglalják el a fészekodvot, hogy a gazdának fel sem tűnik, csak arra lesz figyelmes, hogy a cinkék eltűntek, helyette darazsak költének a fészekodvában. A verebek is elüldözik a cinkéket és ha nem háborgatjuk őket, három nemzedéket is felnevelnek békességesen, de az elüldözött cinkék hasznát nem pótolják. A darazsak sok esetben olyan fészekodvákba is beköltöznek, melyben már a cinkék költ az odú fenekén. Hogy ezeket a kártevőket elpusztíthassuk, olyan fészekodvát akasszunk ki, amelyet könnyen fel lehet nyitni mindenszám nélkül. A kitétt fészekodvakat rendszeresen ellenőrizzük. Az első ellenőrzésnek május közepén kell történni. Ekkor már a verebek fészkelnek, sőt tojásaik vannak. A fészekodvából a verébészket a tojásokkal együtt ki kell dobni. A darazsaknak ekkor még nincs do'gozójuk, vagy nagyon kevés van és a nőstény is a fészek építésével van elfoglalva. A felnyitott odvában egy kis laposvágú pálcikával agyonnyomjuk a nősténydarazsát, ha van do'gozó már, ezt is és a fészkekzedeményt kidobjuk. Ha a darázsészket alatt cinkéfészket volna is, ez nem zavarja a költő madarat.

Törhetetlen autó, tengervízből esőköpeny, mesterséges szén

A német technika boszorkánykönyvéből

A régi német közmondás, hogy a háboru alatt a muzsák hallgatnak, valahogyan nem válik be a mai háborus időkben. Annyi újabb találmány lát ugyanis napvilágot, szinte napról-napra, hogy az emberek megdöbbennek. A háborus Németország vezet ezen a téren és ha megnézzük a berlin-dahlemer Vilmos-császár-Intézet legújabb jelntését, akkor nem jövünk ki az ámu'atból. A legújabb találmányokból csak a három legfontosabbat emeljük ki, mert olyan erő adnak a németeknek, hogy őket ilyen-ly módon birtokában levetni nem lehet. Természetesen: technikai téren. Ezeket a találmányokat praktikusán is bemutatták és kipróbálták. A legelső

hatalmas személyautó, amely semmiféle erőbehatásra össze nem törlik.

A kísérleti kocsi egy magas hegyről körülbelül 5 km-es uton nekiergédtek a völgynek, amelynek végében hatalmas kőfalat emeltek. 130 km-es sebességgel rohant neki az új gépkocsi a kőfalnak. Bukfencet vetett és beesett az útmenti árokba, hatalmasan füstölve. A soffőr nevetve szállt ki az így törkretett autóból és a hivatalos bizottság legnagyobb ámulatára megmutatta, hogy

egyetlen alkatrésznek sem történt baja.

Az üvegek, ajtók és ablakok pontosan záródtak, egyetlen üveg sem tört össze és csak a két sárhérvó, amelyek fémből készültek, görbült össze, egyébként sem a motornak, sem a kocsi bármely részének semmiféle baja nem történt. Az egésznek a titka az az anyag, az a törhetetlen matéria, amelyből ezt a gépsodát

építették és amelynek titkát a feltalálók nem árúják el, de gyártani hajlandók, azonban csak német házájuk számára.

Miután a németeknek nincsen valami nagy bőségük kaucsukban és fémekben, tehát takarékoskodniuk kell, azonban elegendő levegő áll rendelkezésükre, szintugy szén és víz, tehát ebből pótolják a kaucsukot és fémeket. Így tehát

szurokból, kátrányból és mesterséges gyantából ma már nagyszerű gumi-szöveteket és nyomdabetűket állítanak elő

és olyan kalapokat, amelyeknek anyagát a nyulszőről megkülönböztetni nem lehet. Igaz, hogy ez mind nagyon csodálatos dolog, de valahogyan mégis megérthető, azonban, hogy

a közösleges tengervízből vizálló esőköpenyeket készítsenek,

ez már megcsufolása a képzelőtehetségnek. Pedig Berlinben már tömegesen állítják elő azokat az esőköpenyeket, amelyek anyagának fele tengerről készült. És ezek a kőrkeverékek és melléktermékei olyan anyagot adnak, amely tartóságban és vízhatanságban 30-40 százalékkal jobb, tartósabb és olcsóbb, mint a gumival kevert egyéb anyagok.

Azokban már csak csodálkarnivaló az a legújabb találmánya a németeknek, amellyel

mesterségesen állítják elő a szén, tehát vegyi uton,

Ime tehát megvan most már a szintetikus szén is, a szintetikus gumi mellett. Ez a szén ugyanolyan tulajdonságokkal bír, mint a rendes kőszén, de egy nagy előnye van azzal szemben, mert átlátszó és tiszta, mint

A kisiparosok kereseti adójának átalányban történő fizetése

Kik nem fizethetik átalány összegben a kereseti adót

Több ízben irtunk arról, hogy azok a kisiparosok, akik nem alkalmaznak kettőnél több segédet, kereseti adójukat átalány összegben fizethetik. Ez a kedvezmény mindazokra a kisiparosokra vonatkozik, akiknek kettőnél kevesebb fizetett alkalmazottjuk van és műhelyükben nem használnak két lóerőnél erősebb motort, illetve legfeljebb 1.5 kilowattos, évi 1.000 óra kilowatt áramfogyasztással. Az átalány fizetés joga megillet minden ilyen kisiparost, akár 20 ezer lakosnál nagyobb, akár pedig annál kevesebb lakossal bíró helyen laknak.

A kisiparosok átalányban fizetendő kereseti adó vallomását január 31-ig kell benyújtani minden járásban az állami adóhivatalban.

Az átalány adó fizetés kedvezménye nem vonatkozik a mészáros, építő, kőműves, cukrász, keksz készítő mesterekre, fagyalt, cukrozott gyümölcs és cukorka készítőkre.

az üveg. Maga a természet is hasonló produkál a gyémántban.

Ezekkel az újabb találmányokkal a németek újabb tanujelét adták énlakarásuknak és szorgalmuknak, melylyel még fegyverroponás közben is példát mutatnak a többi nemzetnek: a munka nemességéről és hasznáról.

Csak úgy könnyedén, lóháton utaztak s nem is siettek túlságosan; be-betértek az utszéli csárdákba s így estére járt az idő, mire a fővárosba megérkeztek.

Utközben persze mindent Bergamo ur fizetett s a két lapos erszényű tisztcskének semmi kifogása sem volt az olasz ur bőkezűsége ellen.

Bécsben a Vademberben szálltak meg, mind a hárman, onnét küldött át a Rákóczi-palotába pár sort Bergamo ur, hogy lehetne-e szerencséje a fejedelemasszony előtt megjelenni.

A fejedelemasszony visszair: nagyon szivesen látja Bergamo urat.

A levelet a Vadember egyik pincére vitte a Rákóczi-palotába s hozta vissza a Vademberbe.

A pincér szemfüles, közlékeny ember volt s a fejedelemasszony levelének átnyújtása után így szólott Bergamo urhoz:

— Nem tudom mire véni, nagyságos uram: a Himme'pfort uccából két sötét alak ólálkodott utánam egészen a Vademberig.

— Megszólítottak?

— Nem, csak elkísértek.

— Ott voltak a Rákóczi-palota körül?

— Ott. Még több ilyen gyanus alakot is láttam ott, kit a kapumélyedésekben, kit az ucca két végén járkálgatni. Nagyságos uram, figyelik a Rákóczi-palotát s még azt is tudni akarják, ki jár ki és be ottan.

Bergamo urat nagyon érdek-

te ez a közlés, de úgy tett, mint-ha nem sokat törődne vele.

— Lehet, barátom, hogy rémlátásaid vannak, — szóló kcsínylőleg a pincérhez, — de közben egy ezüsttallért adott neki, amelyet a pincér nagy hajlongások közt csusztatott a zsebébe. — Kinek jutna eszébe, hogy egy pincér után kémlelődjék?

— Pincér után? Azt nem. De az után, aki a pincért odaküldte.

— Nos, nézd meg öcsém, itt vannak-e még a ház előtt.

A pincér elment s csakhamar visszatért azzal a hiradással, hogy a két ember egyike bent ü a sőtésben és bort iszik, a másik pedig kint sétálgat az ablakok előtt.

Bergamo gondolkodott, de csak egy pillanatig.

Ez alatt is inkább a pincér értemes arcát fürkészte.

Benyomása kedvező volt, mert így szóló a legényhez:

— Barátocskám, nekem és a tiszt urnak látogatást kell tennünk a Rákóczi-palotában, de úgy, hogy kilétünk titokban maradjon. Tudod, hölgyek vannak a játékban.

A pincér elmosolyodott.

— Értem, nagyságos ur.

— Nos tehát, felismerhetetlené kell tenni magunkat, hogy a fogdmegeket kijátszhasssuk.

A pincér helyeslően bólintott.

— Szerezz tehát nekünk három női öltözetet, de gyorsan.

— A nagyságos urék nőnek akarnak átöltözködni? — nevelt a pincér lelkesülten.

— Természetesen. Én idős asszonyoságnak, két barátom pedig leánykáknak. Rózsásarcu, fiatal legénykéék, senkém fogja gondolni, hogy férfiak s hozzá még katonatisztek. Ruhát könnyen szerezhetsz a szobalányoktól, meg a szobaasszonytól. Mindegyik kap a kölcsönzésért egy ezüst tallért, te pedig, mint ruhatáros, egy kőrmo'ci csikót.

No, a pincérnek se kellett több, nyomban ellantolt s kisvártatva már hozta is a megrendelt ruhákat.

Bergamo ur otthagya a maga viganóját, kabátját, főkötőjét és nagykendőjét a szobájában s karján a két leányruhával, bekopogtatott Lehmannókhöz, akik épp n befejezték a borotválkozást; — frissen és szépen akartak megjelenni a fejedelemasszony előtt, akinek már eleget hallották magasztalni a szépségét és előkelőségét.

Egyenruhájukat gondosan kikeféllették, csizmájukat kifényesítették, — igazán nyalka gyerek volt mind a kető.

— A Rákóczi-palotát kémek környezik, — mondotta Bergamo ur, betéve maga mögött az ajtót. — Ha most odamegyünk, sarkunkban lesznek, hogy kilétünket megállapítsák s így egy-két óra múlva már tudni fogják, hogy Kertzi hadnagy ur és Lehmann zászlós ur a bécsujhelyi dragonyosoktól látogatást tett a fogolyfejedelem feleségénél! S ezzel aztán mindent elrontanánk alaposan.

A két fiatalember meglepődvé nézett Bergamóra, meg a karján levő furcsa cőkmo'kra.

— Tehát nem a magunk rendes külsejében megyünk a palotába, — folytatta Bergamo, — hanem nőknek átöltözve. Itt vannak az önök ruhái, bujjanak bele, gyorsan.

De nem ment az olyan egykönnyen!

A két tiszt legényhiúsága csak nehezen törődött bele, hogy ilyen farsangi maskarában jelenjék meg a világszép delnő, a fejedelemasszony előtt.

Hanem hát mit volt mit tenni: belátták Bergamo ur igazságát s végre mégis csak magukra öltözték az asszonvi katufrékókat.

Hanem csakugyan nevetégesen festettek benne s dragonyuk, amelytől nem váltak volna meg a világrt se, minden mozdulatuknál furcsán kibökte a szoknyájukat!

— Hölgyeim, méltóztassanak a térdükhöz szorítani a hegyestőrüket! — utasította őket tréfásan Bergamo ur. — Így, most jól van. Megyek, hogy magam is átalakuljak fehérréppé, addig járkálianak az urak s tanuljanak meg könnyedén lépkedni, mint a gazella!

Bergamo ur tehát visszavonult s addig a két fiatalember buzgón folytatta szokatlan gyakorlatozását.

De már vissza is tért Bergamo ur, alig ismerték meg a nagy, csipkés, fekete köpenyben, a fejkötő alatt és a nagykendőbe burkolózva.

(Folytatjuk)

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

50 közelemény

Negyedik rész

Számtan

Az idő évekre, hónapokra, hetekre, napokra, órákra, percekre és másodpercekre oszlik.

A közönséges év (prosta godina) 365 napos, a szökő év (prestupna godina) minden negyedik — pedig 366 napos. Egy év szükséges, hogy a Föld egyszer elvégezhesse a Nap körüli keringését.

Az év 12 hónapból, 52 hétből áll. Az évet az egyik év január elsejétől a másik év január elsejéig számítják, vagyis ujévtől-ujévig.

Naptár (kalendárium) az év napjainak rendszerbe foglalása a hetek és hónapok szerint, ami egyszersmind a fontosabb csillagászati tüneményeket is feltünteti.

Kétféle naptár használatos. A XVIII. Gergely pápa által 1582-ben bevezetett u. n. Gergely-naptár és a Julius Caesar által Kr. e. 46-ban állapított u. n. Julián-naptár, mely 14 nappal van hátrább, mint a Gergely-naptár.

A keresztények az évszámokat Krisztus születésétől számítják. Az év, amelyet most írunk, a Krisztus születésétől számított ezerkilencszáznegyvenedik év. A zsidók az éveket a Föld megteremtéséről számítják.

Száz esztendőt másképp évszázadnak (stoleće, vek) nevezünk.

Hónapok (meseci). A Hold Földünk körül egy hónap alatt teszi meg útját. Egy évben 12 hónap van. Egy hónap 4 hétből és 2 nappól áll. 7 hónap 31 napos, 4 hónap 30 napos, a február 28 napos, szökőévben pedig 29 napos.

Számolásnál a hónapokat 30 naposaknak veszik.

A hónapok: január (31 nap), február (28 vagy 29), március (31), április (30), május (31), június (30), július (31), szeptember (30), október (31), november (30) és december (31).

Hetek (sedmice) 7 napnak másképp hét a neve. Egy évben 52 hét van, egy hónapban pedig 4 hét és 2 vagy 3 nap.

Napok (dani). A nap az az idő, amely alatt a Föld egyszer megfordul saját tengelye körül.

Számolásnál a napot és éjt egynek veszik. A napot az egyik éjjeltől a másik éjjelig számítják.

Az évben 365 nap van (vagy 366), a hónapban 30 napot számítunk, a héten 7 napot.

Órák (sati). A nap és éj együtt 24 órából áll, vagyis annyi idő telik el a Nap két delelése között.

Az órákat 12 órától éjjeli 12 óráig számítják.

Percek és másodpercek (minut i sekunda). Egy óra 60 percre oszlik, a perc pedig 60 másodpercre.

Kelet (Dátum). Ha valamely esemény pontos idejét akarjuk megjelölni, akkor feljegyezzük az esemény évét, hónapját és napját. Ezt nevezik keltezésnek, vagy dátumnak. Pl. Az Ipartörvény 1932. év március 9.-én lépett életbe.

A szögek mértékegysége: fok (= °) (mere za uglove)

A szögek mérésénél egységül valamely ismert nagyságú szöget választunk és vizsgáljuk, hányszor foglalja magában az adott szög a szögegységet.

A szögek mértékegysége a **fok** (stepen). A fokot (°) 60 percre, (') (minut) a perct 60 másodpercre (") (secund) osztjuk.

A teljes (pun) szög 360, az egyenes (ravan) szög 180, a derékszög (prav) 90 fokos, a homorú szög (izdubljen) kisebb, a domború (ispupčen) pedig nagyobb 180 foknál, a hegyes (oštar) szög kisebb 90 foknál, a tompaszög (tup) pedig nagyobb 90 foknál, de kisebb 180 foknál.

A szög megmérésének legegyszerűbb eszköze a **körív** (kružni luk). Ha ugyanis a kört 360 ívfokra fölbontjuk s az osztó pontokat a középponttal összekapcsoljuk, a középpont körül 360 egyenlő középponti szög származik, melyek együttvéve 360 szögfokot képeznek, az ily középponti szögek mindegyike tehát egy szögfok.

Minden szögben annyi szögfok, szögperc és szögmásodperc van, amennyi ívfok, ívperc és ívmásodperc van a szög csucsából a szarak között leírt körívnek.

Műszaki mértékek.

Din, az erő elméleti egysége a fizikában, az az erő, mely 1 gr-nyi tömeg sebességet mp.-kint 1 cm.-rel növel. A din, a gr. súlyának 1/981 része.

A villamos munkagépek mértékegysége. Watt a másodpercenkénti villamos munka mértékegysége, a feszültség és áramerősség szorzata. 100 watt = hektowatt, 1000 watt = kilowatt.

Ampere (André Marie francia fizikusról) az áramerősség mértékegysége. Egy ampere erősségű az az áram, mely ezüst-nitrátoldatból 1 mp. alatt 1.12 mg. mennyiségű ezüstöt választ ki.

(Folytatjuk)

Ma délután Novivrbászon játszik a Ferencváros

A sokszoros magyar bajnok és KK-győztes zödfehér csapatot noviszádi tartózkodása alatt annyi meghívással halmozták el, hogy a Ferencváros hónapokig portyázhatna Jugoszláviában és napról-napra más helységben játszhatna mérkőzést. A Ferencváros vezetősége a meghívások közül azokat fogadta el, amelyek a csapat utiránya szempontjából a legmegfelelőbbek, így kötötte le a novivrbászi mérkőzést mára, a szombori holnapra és végül, régebbi megállapodás következtében a petrovgrádi mérkőzést keddre.

A Ferencváros állja ezeket a kötelezettségeket, bár legtöbb játékosát a város megvétele a törökországi kirándulás, nevezetesen a rossz isztambuli és ankarai pályák, a törökök durvasága és főleg a nagy hideg a fütetlen szállókban. A futballisták azonban sokat kibírnak s a zödfehér játékosok tegnap reggeltől ma délutánig bizonyára jól kipihenték magukat Novivrbászon, úgyhogy töretlen erővel és

játékkedvvel állhatnak ki a mai mérkőzésre.

Sportszempontból a mérkőzés nem probléma: ha a szegediek 13 gólrugtak B. Topolán, a Ferencváros is rugthat egy tucatot Novivrbászon, a kölcsönként játékosokkal megerősített Ducisznak. Valószínű azonban, hogy a Ferencváros nem eredményre, hanem szép játékra fog törekedni s a cukorgyári pályán összeseregő rekordszámú közönségnek éppen olyan felejthetetlen évetben lesz része, mint a noviszádi közönségnek volt karácsony két napján.

A mérkőzésre, amelyet délután 2 órakor kezdődik, a két csapat így áll fel:

Ducisz: Krsztics — Ménési, Poljvas I — Finta, Longaver, Polyvas II — Lakics, Paál, Demus, Rapp, Janekovic.

Ferencváros: Pálinkás — Polgár, dr. Szoyka — Nagy, Sárosi III, Pósa — Suhai, Jakab, Sárosi dr, Kiszely, Gyetvai.

A SZTÁRIBECSEI TENISZ KLUB JÉGKORONG CSAPATA GYŐZÖTT A DR. CSOLAKOVICS SERLEG-MÉRKŐZÉSEKEN

A sztáribecsei jégkori csapatok nagy érdeklődés mellett mérték össze erejüket a dr. Csolakovics vándorseregért. A mindvégig izgalmas meccset a Tenisz Klub együttese nyerte.

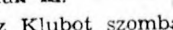
Részletes eredmények:

Tenisz Klub—Szlávia 4:2 (3:0, 1:1, 0:1). Bíró Schumacher László. A mérkőzésen a következők tüntek ki: dr. Schumacher, Draskóczy, Gerber (Tenisz Klub), Kádas, Szabó, Deininger (Szlávia).

Zmáj—Gragyanszki 3:0. A Gragyanszki lemondta a meccset.

Tenisz Klub—Zmáj UE 4:1 (2:0, 1:1, 1:0). Bíró Putsay. A Zmájból Hadnagyev, Dávidovics, Bogdan'cs. a Tenisz Klubból Krsztonosics, Gerber és Draskóczy váltak ki.

A Tenisz Klubot szombaton a noviszádi, vasárnap a beográdi jégkorong egyesület látja vendégül.

MODERN STADIONT ÉPÍT A ZAGREBI GRAGYANSZKI

Jelentettük már, hogy a zagrebi Gragyanszki, adósságainak szerencsés rendezése után, azzal a tervvel foglalkozik, hogy jövőre, az egyesület harmadéves jubileumára, modern sporttelepet létesít, amely a Balkán legnagyobb stadionja lesz.

Az építkezéshez szükséges összeget részint a Hrvatszka Szportszka Szloga, részint Zagreb város és a purgerék két mecénása: Macelyszki Gusztáv és Premru Vladimir adja össze. A sporttelep olasz mérnök tervei szerint épül fel.

Együttal bevezeti a Gragyanszki az előfizető-tagságot, vagyis a tagok egy része a tagsági díjnál nagyobb összeget fizet havonta s ezzel szemben bármikor díjtalanul megtekintheti a Gragyanszki mérkőzéseit. A purgerék vezetősége 8000 ilyen előfizető-tagot akar összehozni, ami havi 400.000 dinár biztos jövedelmet jelentene.

CZÁJA LEGYŐZTE A NÉMET LEBRUSKÓT

A noviszádi hivatásos birkózóversenynek csütörtökön este, valószínűleg a nagy hideg miatt, mindössze 150 főnyi közönsége volt. Az est műsorából kiemelkedett a harmadik Czája—Lebruskó mérkőzés, amelyet Czája kihívására rendeztek meg. (A két birkózó első mérkőzése döntetlenül végződött, a döntőben Lebruskó a bíró segítségével érdemtelenül győzött.) Ezt a harmadik mérkőzést s az 500. dinár külön jutalmat Czája Gusztáv nyerte meg.

Egyéb eredmények: Vavra (cseh) győz Robecsenkó (ruszin) ellen, Zsupán (Zagreb) győz Holub (Brünn) ellen és Ali Ben Abdul (Egyiptom) győz Janezs (Jugoszlávia) ellen.

Rövid sport hírek

Zagrebben nagy érdeklődéssel várják a Gragyanszki—BSK vasárnapi mérkőzést, amely a két csapatnak negyedik erőpróbája lesz a Cvetkovics-serlegért. Az első két mérkőzés döntetlenül végződött, a harmadikat a BSK nyerte 2:0 arányban, így tehát a beográdi csapat kétgólos előnnyel megy Zagrebba.

A németbirodalmi serlegtorna középdöntőjébe a következő négy csapat jutott be: Rapid és Wacker (Bécs), Waldhof (Mannheim) és IFC Nürnberg.

A Pálcsi SK jégkorong csapata Zagrebban 3:8 arányú vereséget szenvedett a Marathontól s ezzel kiesett az országos bajnokság további küzdelmeiből.

A kárpátaljai Volócon ma és holnap rendezik meg Magyarország sifutó bajnokságát 4x10 kilométeres távon. A verseny a volói ugrósánc körüli völgykatlanban lesz.

Budapesten ma és holnap tartják meg a középeurópai futballvezérek (Magyarország, Olaszország, Jugoszlávia, Németország, Románia és a Csehszlovákia Védnökség képviselőinek) értekezletét, amelyen az Európa Kupa és Középeurópa Kupa jövő sorsáról döntenek.

Hollywoodi történet:

lovastisztból filmszínész, filmszínészből nagybirtokos, nagybirtokosból »Koians«, »Koiansból« regényíró, regényíróból Jimtenaező

Tipikusan az amerikai karrieres sajtóssága, hogy a tehetségek, akik saját erejükből törnek fel, akiket nem a hátuk mögött álló pártfogó, vagy pénz tol előre, pályájukon egyetlen hullámvonalyszerű előrehaladással érnek el a siker horizontjára.

Vannak ez alól a szabály alól természetesen kivételek is. Ezek a sors kedvencei, akiknek minden sikerül, de vannak olyanok is, — szép számmal — akik nem bírják a tempót s elvesznek a tehetségek nagy versenyében.

A legkülönösebb karriertörténetek természetesen Hollywoodban, a film fővárosában születnek. Ezek között is egyike a legérdekesebbnek Randolph Scott pályafutása, aki ezuttal harmadszor érkezett be a filmparadicsomba mint ünnepelet bonviván. Ez a szökehadjú, napbarnította színész, aki mindig festék nélkül áll a felvevőgép elé, már a némafilmek idejében feltűnt férfias fellépésével és fergeteges tempójával. Akkor cowboy színész volt, mert a háború után mint lovastiszt szerelt le. Sikeresnek az volt a titka, hogy

nemcsak lovagolni, hanem játszani is tudott.

A hangosfilm bevezetésekor mégis eltűnt a vásznonról. Őt évig abból élt, hogy a hollywoodi sztárokat tanította lovagolni.

Hat évvel ezelőtt újra felfedezték, akkor nagy katonadrámák főszerepeit játszotta, de filmjei nem kerültek át Európába. Ez alkalommal nem órála feledkeztek meg Hollywoodban, hanem ő vett bucsut a filmgyártástól, mert

hatalmas vagyon örökölt nagybácsijától Kaliforniában.

(Mert igenis vannak amerikai nagybácsik). Randolph Scott hívei hiába várták, hogy kedvencük megjelenjen a mozivásznon, ő megelégedett azzal, hogy szorgalmasan költötte vagyonát, amíg a tavalyi losangelesi árvíz el nem vitte az örökség maradványait.

Randolph Scott koldus szegény lett, sokáig nélkülözött s most mint író hívta fel magára a figyelmet. Egyszerre két könyve is jelent meg a könyvpiacra. Az egyiknek »Nygyven év« a címe, a másik »A prérikapitánya« című regény, amelyet megfilmesítésre ajánlott fel Scott a Fox-gyárnak. A tárgyalások vége kettős szerződés lett. A még mindig csak negyvenkétéves Scott leszerződött az általa írt filmregény főszerepére és ezuttal

harmadszor tért vissza a hollywoodi sztárok közé.

Most azonban okosabb volt, mint régen, mert hosszulejárata filmszerződést kötött, amely egyelőre három évig kötelezi őt tíz film főszerepének eljátszására. Randolph Scott visszatérésének állítólag van egy másik oka is. Tavaly együtt nyaralt Long-Beachben Binnie Barnes-szel, a népszerű vígjátékszínésznővel, aki most partnere lett és műtermen kívül is állandóan együtt vannak. Lehet, hogy ez is egyik esete annak, amikor azt mondják, hogy »cherchez la femme«.

Tőzsde

BEGRÁDI ERTEKTŐZSDE

Devizák: (kínálat — kereslet dinárokban) + 23.5% prim.

Január 12.

London (egy font) 177.85—174.65, Páris (100 frank) 101.05—98.75, Newyork (100 dollár) 4484.06—4424.06, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 lira) 226.55—223.45, Amszterdam (100 holland. frt.) 2398—2360, Berlin (100 márk) 1796.38—1778.62, Brüsszel (100 belga fr.) 756—744, Szoloniki (100 drachma) magánkliring 32.10—31.40, Newyork magánkliring 5520—5480, Berlin magánkliring 1490—1470.

Allampapírok: 7% os bruházási kölcsön — 97.50, 7% os Hip. bank kötvény — 99, 7% os külföldi kölcsön — 86.75, 2 1/2% os Ratna Steta 424—423, kötés 424.50, 6% os bégluk 75—74.50, kötés 75, 6% os dalmát agrár 70.25—69.25, kötés 70.

Részvényk: Agrarna Banka — 192.50.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai Noviszád és Szombor környéki és középbácskai 194—196, felsőbácskai 195—197, tiszai uszály 198—200, bégai uszály 196—198, tiszai csatornai uszály 196—198, felsőbánáti 193—195, dőlbánáti 187—189, szerémi és szlavóniai 194—196. Rozs, bácskai 72 kilós 2% os 152.50—155. Arpa bácskai és szerémi 64-65 kilós 165—170, bácskai és szerémi tavaszi 68 69 kilós 187.50—192.50, baranyai tavaszi 69-70 kilós 192.50—197.50. Zab, bácskai, szerémi és szlavóniai 150—152. Tengeri, bácskai öreg 135—137, új garantált minőség 117—118, bánáti öreg 132—134, indiai paritásban öreg 135—137, indiai paritásban új, garantált minőség 116—117, bánáti szárított 128—130, szárított indiai paritásban 131—132. — Buzalisz bácskai és bánáti átomásról nullás gg és g 290—300, kettés 270—280, ötös 250—260, hatos 230—240, hetes 200—210, nyolcas 130—135, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 235—295, kettés 265—275, ötös 245—255, hatos 225—235, hetes 195—205, nyolcas 130—135. Buzakorpa jutazsókban bácskai és szerémi 116—118, bánáti 114—116. Fehérbab bácskai és szerémi 2% os zsák nélkül 395—400, szlavóniai Ella burgonya 90—91. Serfészir 25 kilós kánákban brutto nettóért 1580—1600. Irányzat: változatlan. Forgalom csekély.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

Zürich: Beograd 10, Páris 9.935, London 17.62, Newyork 445.90, Brüsszel 75, Milánó 22.50, Amszterdam 237.90, Berlin 178.75, Szófia 5.30, Bukarest 3.30.

Az Első Noviszádi Önkéntes Tűzoltó Testület, mely 1872-ben alakult ut 1940. február 10-én a SZLOBODA szálló nagytérben ténccal és tombolával egybekötött

Nagy téli mulatságot

rendez - Kérjük a né közönséget adományok és tombolatárgyakért a rendezőség

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetést adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

Ma nagy Szilveszter-est több vidám filmbemutatóval. — A műsor kiemelkedő száma:

Az éneklő bolond

Benjamina Gigit és Klesten Heiberg Ajánléksorsolás, Miss Urania választás. Műsor után tánc reggelig. Helyi arak asztaloknál 20 dinár, többi helyen 15 dinár. — Jegyelovétel az Urania pénztáránál. Telefon 40-31

MA, szombaton este nagy farsangi multság

Déltűn 3 órai kezdettel gyermekbál Kott Viktor vendéglőjében, Noviszád, Toisziójeva 21. Temerini tamburaze ekar

AZ IDŐ

változik, a »NÖVÉNYHARMAT«, a közismert ezerjő háziszser mindig ugyanolyan jó marad. Vigyázat! Ne fogadjon el utánzatokat. A »Növényharmat« csak zöld üvegekben való. Ár mindennütt 12.— dinár. 8239

ALLAST KERES

KÖNYVELŐ szerb, magyar, német nyelvismerettel ajánlkozik. Mérték készítését, könyvek fölfektetését, önkönyvelést vállalja. Ajánlatok küldendők »Universal« jelge alatt a kiadóba. 8475

A MAI VISZONYOK között én vagyok Önnek megfelelő alkalmazottja.

Kitűnő szervező, jó eladó, utazó, üzemevezető, mérlegképes könyvelő, levelező, ügykereskedelmi mint ipari üzemen hasznosítható, szerb, német és magyar nyelven beszélő, szerény igényű! Hívjon meg, hogy bemutatkozhassam és részletes ajánlatot tehessek. Meghívásokat »Munkaszereget és hűség« jellegre kérek a lap noviszádi kiadóhivatalába. 284

ELADÓ

50 ÉVE fennálló rőfös-rövid-fűszer-áru és háztartási cikkekkel foglalkozó kereskedés, magyar lakossággal bíró községben, haláleset végett eladó. Cím: Schmoika hirdetőben, Noviszád. 303

ELADÓ kisebb családi ház elköltözés miatt. Noviszád, Veternicska u. 8. sz. 313

KERESLET

MEGVÉTELRE keresek szívó- vagy fagáz motort 12—16 H.P.-ig jó állapotban levőt ármegjelölés közlését is kérve. Molnár Ferenc, Temerin 1230. 324

HÁZMESTER-PÁR, gyermektelen, azonnal kerestetik (kertkezelés, sofőr szolgálat). Ajánlatokat: Telefon 22 69 310

SZUBOTICÁN, PETROVGRÁDON

és SZOMBORBAN iparosok és kereskedők látogatására ügynököt keresünk. Könnyű és kellemes munka. Jutalékok azonnal fizetünk. Ajánlatokat »Lümi« jellegre a Reggeli Ujság noviszádi kiadójába kérünk. 255

»VÉRPAD ÉS SZERELEM« című, a Reggeli Ujságban most folyó regényt bizonyára többen összegyűjtötték. Egy ilyen sorozatot megvásárolnék. Kérek ajánlatot »K. K.« jellegre a lap noviszádi kiadójába. 285

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CREME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

FIAT Wanderer, D.K.W. Audi-Horch

gépkocsiképviselet AUGUST KUTALEK. Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 31-06

VETŐMAG ELŐJEGYZÉS hatvani XI-es zab, hatvani 129-es sörárpa és szegeszorsóra már most eszközölhető. Postai zobnaptcai gazdaság, B. Topo'a, postafiók 17. 248

PAPLANOKAT készítenek pelyéből, gyapjuból és vattából. Ugy ujjak, mint régiak átdolgozását vállalom. Házakhoz is megyek. Bulyovicsics Béla, Noviszád, Luja Bartua 53 (volt Magyar ucca). 315

TŰZHELYEK, kályhák legolcsóbban SZENES vasizletben SZUBOTICÁN.

Mély fájdalommal tudatjuk a szomorú hírt, hogy a legjobb apa, testvér, após, sógor, nagybácsi és rokon

Fratska Ljubomir

hosszu kinos szenvedés és a halotti szentsegek átátos telvétele után szerdan, január 10-én déli 12 órakor, életnek 80-ik évében elhunyt. Draga halottunk földi maradványait szombaton, 11. hó 13-án déltűn 2 órakor szentítetűk be a gyászházban, Noviszád Trg. Carice Múce 1. sz. alatt és onnan temetűk a rom. kat. temetőben levő családi sírboltba. Az engesztelő szentmiseádozatot január 22-én reggel fel 8 órakor mutatjuk be az Urnak a belteri katolikus plebania templomban.

Béke poraira!

Noviszád, 1940 január 10. Melania, férjezett Bülthe György Ilona gyermekei

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija Szorkeszűség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50. Telefon: 21—37, éjjel 20—58. Felelős kiadó: Andree Dezső. A kiadóhivatal társas vezetűje: Elazsek Ferenc. Preplata — Előfizetés: Egy hóra 28.— dinár (kihordó útján 30 din.) Három hóra 80.— dinár (kihordó útján 86 din.) Félévre 160.— dinár (kihordó útján 172 din.) Helyi svakodnevno - Megjelenik napon'ta. Post. čekovni račun — Postacselekszám: Beograd, 59 754. Zagreb, 46.692

40-68

Jól jegyezze meg ezt a számot, mert csak ezt kell tárcsázni és percekben belül megkaphat mindent, ami az életet széppé és kellemessé teszi!

A „KONZUM“ kávé és tea keverékel, valamint likőr, rum, brandy, keksz és csokoládé választéka ma már egész Noviszádon közkedveltek! »KONZUM« NOVISZÁD, Kralja Petra II. 2.

Telefon 40-68